Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următórele Birouri de anunciurĭ:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 46)

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 254.—Anul LIX. Brașov, Duminecă 17 (29) Noemvre 1896.

## O rĕsplătire.

In 24 l. c. împlinindu-se 100 de anĭ dela nascerea patriotului și naționalistului sas St. L. Roth, care a fost împușcat în Clușiu lă 1848 din partea Ungurilor, Sașii au voit sĕ serbeze acéstă ḑi în tóte orașele locuite de ei, dér numai la Brașov și la Sighișóra serbarea s'a putut ținé neîmpedecată. La Bistrița ea a fost oprită și în alte orașe, ca la Sibiiu, a fost încuviințată numai condiționat, din care causă comitetul arangiator dela Sibiiu s'a hotărît sĕ nu mai țină nicĭ o serbare.

Se înțelege, că opririle și împedecările de tot feliul au produs nemulțumire și iritare între Sașĭ. Acum vedem, că chiar și organul principal al Sașilor guvernamentalĭ, *„Sieb. D. Tageblatt“*, din Sibiiu se turbură din causa purtării organelor polițienescĭ în acéstă cestiune. Intr'un articul întitulat „Oprirea serbării luĭ Roth“, numita fóie găsesce, că este lucru cam ciudat, că mĕsurile polițienescĭ luate icĭ și colo față cu serbarea săséscă sunt așa de deosebite. Unul ḑice: ho! celalalt cia! ér altul ḑice și ho! și cia! Astă tómnă s'a conces în Sibiiu serbarea luĭ Roth, ca întemeiător al gimnasticeĭ între Sașĭ, de ce acum de-odată i-s'a părut periculos poliției a se aminti mórtea tragica a acestui om? Se putea óre serba acest bărbat, fără a aminti întréga sa viĕță și mórtea sa?

„Este o nedreptate oprirea — ḑice „S. D. Tgbl.“ — pentru-că nu esistă lege care sĕ opréscă serbarea unui erou, care în 1848/9 a murit pentru convingerea sa. Maghiarii, precum scim, serbéză cu deosebire pe aceia, carĭ atuncĭ au apucat arma contra domnitorului lor, și nicĭ-odată nu s'au oprit aceste serbărĭ.

Ele n'au fost oprite nicĭ din causa, că erau serbărĭ naționale. De ce sĕ nu ne fiă ertat și nouă (Sașilor) ce le este ertat Maghiarilor? Vătĕmător este tocmai, că se mĕsură cu mĕsura diferită. Décă foile maghiare înfățișéză pe Roth ca spion și trădător de patriă, atuncĭ noi chiămăm ca mărturiă istoria și ḑicem: N'a esistat un caracter mai nobil ca St. L. Roth.

Se face mare nedreptate acestui mare bărbat și nouă Sașilor. Décă am voi sĕ ațițăm ura națională n'am avea lipsă a recurge la o figură din trecut; protestăm însĕ în contra insinuării, că ceea ce întreprindem pentru întărirea și deșteptarea naționalității nóstre am face-o pentru a ațița ura contra unui alt popor în țéră. Avem un drept la întărirea nóstră ca tóte popórele, carĭ trăesc aicĭ, și este indiferent, décă întărirea o căutăm în trecut orĭ în present.

La nedreptate se mai adauge și simțul amar al disconsiderării și desprețuirii. Căcĭ este o desprețuire a sentimentelor nóstre, când se opresce sĕ ne serbăm un bărbat național, căruia poporul nostru are sĕ-i mulțuméscă mult.

Procederea însĕ este și neînțeléptă. Cel ce cunósce pe Sașĭ scie, că ei nu sunt revoluționarĭ... Dér când se opresce așa ceva, cine se va mira, că se nasce ură și amărăciune.

Ce puțin au învĕțat cei dela putere din istoriă! Tóte opririle din anii cincĭ-ḑecĭ n'au folosit nimic. Óre astăḑĭ ómenii sĕ nu mai fiă aceiașĭ?...“

Fóia săsĕscă sibiană dă vina și rĕspunderea pentru tot ce s'a făcut guvernului și organelor sale din comitate.

Așa este! Guvernul și organele lui sunt de vină. Dér atuncĭ, de ce sprijinesc Sașii din Sibiiu acest guvern și aceste organe?

Când br. Banffy vine și sĕvêrșesce cea mai mare nedreptate ce s'a pomenit de când Ungurii au ajuns la putere, ḑicênd că Nemaghiarii nu mai pot ținé adunărĭ după naționalitate, atuncĭ de ce îi sar în ajutor Sașii dela Sibiiu? De ce organele săsescĭ ale comitatului se fac uneltele despoticului ministru-președinte și-șĭ batjocuresc chiar și „Sachsentag“-ul lor numai ca sĕ-i dea dreptate și sĕ iée în apĕrare procederea lui volnică față cu Românii, când le-a oprit conferența, pentru-că era sĕ fiă numai românéscă.

„Sĕ nu se mĕsure cu mĕsură deosebită“, ḑice „S. D. Tageblatt“, dér atuncĭ, de ce acéstă fóiă a luat în apĕrare nedreptatea guvernului, de ce a susținut, că nu s'ar fi călcat nicĭ o lege, când s'a pretins, că Românii și Sașii nu pot ținé întrunirĭ naționale, ci și conferențele lor ar trebuĭ sĕ le convóce „fără deosebire de confesiune și naționalitate?“ Nu vede „Tageblatt“, că fapta rea a comitetului central săsesc și a organelor din comitatul Sibiiului sĕ resbună acuma în contra Sașilor?

Orĭ ce va ḑice fóia săsĕscă oportunistă despre nedreptatea opririi, despre anarchiă, ce domnesce între funcționarii administrativĭ, carĭ se întrec unul pe altul în a-șĭ câștiga „merite patriotice“, față cu pretinsele agitațiunĭ naționale, nu se va puté șterge faptul dureros, că Sașii înșișĭ și-au sărat mâncarea amară, ce trebue sĕ-o înghită astăḑĭ.

Orĭ dóră cred Sașii, că n'a produs nicĭ un efect asupra celor dela guvern, când ei înșișĭ împreună cu organul principal al lor vin și subscriu părerea nedréptă a partisanilor maghiarismului violent, că naționalitățile n'ar avé dreptul sĕ-șĭ manifeste în acest stat ca naționalitățĭ viața și esistența lor națională? Nu s'au gândit óre, că décă, cum au admis ei, nu sunt permise întrunirĭ naționale nu mai pot fi permise nicĭ serbărĭ naționale popórelor nemaghiare?

E trist și dureros a-o spune, dér din nenorocire lucrul a ajuns așa de departe, încât sĕ adeveresce ceea ce au scris unele foi germane despre oportunistul Sașilor, că „ei îșĭ taie înșișĭ crénga de sub picióre“.

Póte sĕ se mire fóia săsĕscă din Sibiiu de chipul deosebit în care organele poliției au tratat în diferitele orașe afacerea serbării martirului sas Roth, dér credem, că am fi mult mai în drept noi sĕ ne minunăm de săriturile desperate și de cameleonica atitudine a organului comitetului central săsesc în grava causă națională, care nu este numai un domeniu săsesc, ci este un drept și o posesiune a tuturor națiunilor nemaghiare din acest stat.

Prin nedreptatea, ce li s'a făcut și disprețul ce li-s'a dovedit în afacerea sĕrbătoririi lui Roth, Sașii guvernamentalĭ, și-au primit numai rĕsplata, pentru-că atuncĭ când au trebuit sĕ apere cu bărbăția neînfrântă principiul naționalității, atacat și lovit de volnicii stăpânitorĭ ungurĭ, ei s'au lăpĕdat de el, desertând de sub stégul lui.

Din norocire însĕ acest principiu al naționalității nu atêrnă dela purtarea vremelnică a unei majorităță săsescĭ, care pare a fi perdut tot rostul luptei pentru naționalitate. El este mai puternic și mai adênc înrădăcinat în viața națiunilor asuprite din acest stat, decât ca sĕ pótă fi sguduit prin slugărnicia câtorva.

## Deschiderea dietei unguresci.

Joia trecută s'a deschis noua dietă ungurĕscă în palatul dela Buda. Deschiderea s'a făcut ca de obiceiu, printr'un *discurs de tron* rostit de Majestatea Sa.

Se scie, că discursul de tron nu este alt-ceva, decât o programă a guvernului sancționată de domnitor. El se făuresce în consiliul de miniștri și se dă publicității prin rostul monarchului.

In totdéuna discursurilor tronului se dă mare însemnătate, deórece în ele se oglindéză de obiceiŭ situațiunea politică interióră și esterióră a țĕrei, cum și planurile guvernului pentru lucrările sale viitóre.

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

## Bĕtrâna cerșitóre.

de *Pietari Päivärinta**).
Trad. de I. C. Panțu.

Povestea acéstă va fi póte obositóre, de-órece este cam lungă. Póte că nicĭ nu se va ceti cu plăcere, de-órece este un fragment din trecut și mulțĭ vor fi, cu deosebire din cei grozavĭ, cărora vechile povestirĭ li-se par cam plictisóse.

Astfel de întêmplărĭ întêlnim în fiă-care ḑi, sunt tocmai ca nisce rĕmășițe dintr'o stea, ce cade din cer în timpul ernei, și de aceea nu le băgăm în sémă, fiind-că le vedem atât de des.

Aceste rĕmășițe din stelele căḑute, ațîță luarea nóstră aminte prin strălucirea lor, de aceea ne uităm la ele până le perdem din ochĭ. Ele ne isbesc privirea, cad, se sting, — și după aceea nu ne mai batem capul sĕ ne gândim la ele.

Tocmai așa trec pe dinaintea ochilor noștri multe întêmplărĭ din viață, ne atrag luarea nóstră aminte, dér le uităm de grabă, cu deosebire pentru-că ómenii, la carĭ se refer, ni-se par prea de tóte ḑilele.

Așa este în lume! Cu tóte acestea și în peptul ómenilor săracĭ bate o inimă, care în multe privințe e mai simțitóre ca a ómenii bogațĭ.

Și săracii au simț de iubire, se bucură, se întristéză, sufer tocmai așa ca și bogații. Ba ce-i mai mult și ei mor și décă ne vom gândi mai adênc, asemĕnarea între bogațĭ și săracĭ, cu privire la simțĕmênt, nu se deosebesce aprópe de loc.

Astfel fiind lucrul, aș vrea sĕ sciu cu ce drept uităm nenorocirile ómenilor săracĭ, cu ce drept îi desprețuim așa de lesne? Cum de ne închidem ochii și ne astupăm urechile și inima față de ei?

Cum de facem acésta?... Eu întreb numai.

Orĭ cum ar fi însĕ, întêmplarea, ce am sĕ v'o povestesc nu-mĭ va eși din minte, nu o voiu uita, câte ḑile îmĭ va mai lăsa Dumneḑeu.

* * *

Era érnă.

Eram pe drum și avém lângă mine pe unul din copiii meĭ. Aveam de făcut o cale de trei milurĭ până la un sat.

Când am plecat era un viscol grozav, de nu vedeam înaintea ochilor și drumul era acoperit de mai nu sciam pe unde sĕ mergem.

La calea jumĕtate darăm de nisce curțĭ, unde am odihnit caii și le-am dat ceva de mâncare. Până aicĭ am mers noi cum am mers, căcĭ drumul nu era troenit de tot. De aci încolo însĕ viscolul s'a mărit și eu trebuia sĕ merg mai departe, de-órece trĕba, ce-o avem în satul vecin, nu o puteam amâna cu nicĭ un preț.

In scurtă vreme ninsese atâta, încât nu mai cunosceam drumul prin pădure, decât numai de pe rariștea

*) *Pitari Päivärinta* este un scriitor finlandez, născut la 1827 în Iliviesca, din părințĭ săracĭ, carĭ d'abia-'l putură învĕța se cetéscă și sĕ scrie. De multe-orĭ era silit sĕ grijéscă de părinții lui, carĭ fiind simpli muncitorĭ aveau multe nĕcasurĭ. Deja ca copil de 10 anĭ a trebuit sĕ se susțină singur, servind pe la alții. Se căsĕtorise ca tinĕr și pe lângă tóte nĕcasurile ḑilnice îșĭ cumpĕra cărțĭ și cetea. Ținea fórte mult la națiunea sa finică, pentru a cărei ridicare a lucrat din rĕsputerĭ. După ce a scris unele corespondențe prin ḑiare, fiind încă la plug s'a cugetat sĕ compună o carte. La 1867 a scris „episode din rĕsboiu“. A mai scris și alte lucrurĭ în fine în 1876, rupêndu-șĭ un picior a fost silit sĕ rĕmână mai multă vreme în casă. Insănătoșindu-se puțin, așa că sĕ se pótă ridica în pat, a scris mai multe schițe din viĕța familiară. Eșit din popor avea o inimă caldă pentru el și a descris cu multă fidelitate schițe din suferințele poporului. Scrierile lui au subiecte simple, sunt naturale și din ele se vĕd observațiunĭ psihologice fórte adâncĭ.

Discursul de tron înse, cu care Majestatea Sa a deschis noua dietă, de astă-dată se deosebesce fórte mult de cele de mai înainte. In el nu se face nicĭ cea mai mică amintire despre raporturile monarchiei nóstre cu alte state, nu se mai dau obicĭnuitele asigurărĭ de pace şi pietiniă cu statele dinafară şi, ceea ce e mai bătĕtor la ochĭ, nicĭ despre raporturile monarchiei nóstre cu celelalte state din tripla alianţă, nu se face nicĭ o amintire în discursul tronului, măcar' că în urma cunoscutelor descoperirĭ ale lui Bismark şi a altor faime nefavorabile pentru legăturile statelor aliate, s'ar fi aşteptat sĕ se dea óre-carĭ lămurirĭ în privinţa acésta.

Dér nicĭ despre politica interióră nu se face amintire în discursul tronului. Una dintre cestiunile politice interióre cele mai însĕmnate ar fi, fără îndoélă, *cestiunea naţionalităţilor.* Despre acésta înse nu se face amintire în discursul tronului nicĭ printr'un cuvênt. De-asemenea nu se face amintire nicĭ despre marea reformă, ce am adus'o în viéţa cetăţenilor acestui stat nouĕle legĭ politice bisericescĭ. Se vede, că Banffy şi guvernul sĕu sciu fórte bine, că aceste douĕ cestiunĭ ţin în fierbere şi nemulţămire pe toţĭ cetăţenii şi de aceea s'a ferit a pune în gura Majestăţii Sale cuvinte, prin carĭ sĕ atingă aceste cestiunĭ. N'a putut ḑice, că e pace şi linişte în ţéră, pentru-că acestea au dispărut de mult.

Intrégă vorbirea tronului constă dintr'o programă a lucrărilor, ce are sĕ le sĕvêrşéscă noua dietă în viitorul period de cincĭ anĭ. Aceste lucrărĭ constau dintr'o mulţime de reforme, dintre carĭ amintim aicĭ reforma administraţiei comitatelor, comunelor şi oraşelor, regularea cestiunei colonisărilor, reforma educaţiunei profesorilor şi învĕţătorilor, care cu alte cuvinte însémnă maghiarisarea preparandiilor; apoi înfiinţarea autonomiei bisericei catolice şi regularea salariilor preoţilor tuturor confesiunilor din acest stat etc. etc.

Se înţelege de sine, că dela un guvern ca cel de astăḑĭ noi nu putem aştepta nicĭ un bine din tóte legile şi tóte reformele, câte are de gând sĕ le facă. Tóte în interesul Jidanilor şi a clicei dela putere au sĕ se facă, ér stindardul, sub care vor lucra, va fi stindardul maghiarisărei.

Avem speranţe înse, că nu-i va succede nicĭ lui Banffy sĕ-şĭ ducă aşa uşor în deplinire planurile sale, căcĭ prea s'au deochiat cei dela sacul cu grăunţele chiar şi înaintea Ungurilor, în sînul cărora încă e mare nemulţămirea şi devine din ḑi în ḑi tot mai mare, cu deosebire în sînul Ungurilor catolicĭ, carĭ şi ei sunt îngroziţĭ de sfîrşitul, la care are sĕ ducă acest sistem de guvernare.

Etă, de esemplu, cum apreţiéză fóia catolică „Alkotmány“ promisiunile, ce se fac în discursul tronului cu privre la înfiinţarea autonomiei catolice şi a salarisărei:

In vorbirea de tron se face pomenire şi de politica bisericéscă. Dér că ce însemnéză reformele bisericescĭ când ele ajung pe mâna contrarilor noştri radicalĭ şi necredincioşĭ, despre acésta avem învĕţăturĭ fórte triste din trecut.

Guvernul promite adecă autonomia catolică, pe care noi de mult o tot cerem şi pe care, décă am fi avut'o, de sigur, că catolicii maghiarĭ n'ar fi fost învinşĭ din partea „liberalilor“, a Jidanilor şi a protestanţilor. Dér décă acum ómenĭ ca Banffy, Wlassics, Mezei Mor, Wolfner şi Weiss (tot Jidanĭ) croesc autonomia catolică, şi décă un Tisza Kalman doresc sĕ se aducă un proiect de lege în privinţa acésta: óre ce are sĕ iasă din acéstă autonomiă? Ca îndulcire va revoi regularea salariilor preoţilor, dér *ne temem, că şi aceştia vreau s'o facă numai pentru a lega sórtea preoţilor de mila şi voinţa guvernului şi pentru a subjuga biserica.*

Cumcă guvernul de adĭ nu-şĭ sfarmă capul cu motive religióse în lucrările sale, nu mai e lipsă sĕ dovedim. Dér décă totuşĭ cine-va s'ar îndoi despre acea, că guvernul e fără frică de Dumneḑeu şi duşman religiunei, n'are decât sĕ asculte ceea ce spune vorbirea de tron cu privire la instrucţiunea publică şi la cualificarea profesorilor si a învĕţătorilor, din care *anume s'a lăsat afară provocarea la crescerea religiósă.* Pe când acésta este ceea ce lipsesce mai mult Ungariei, pricinuind decadenţa nóstră morală. Acésta o pretinde poporul şi tot creştinul de omeniă; guvernul însĕ trebue că are cu totul alte gândurĭ faţă de cualificarea învĕţătorilor: *el vrea prin asta sĕ omóre şcólele confesionale.* Destule-orĭ ne-au ameninţat cu asta. Acum ei (cei dela guvern) ating acéstă cestiune şi în vorbirea de tron, dér nu sunt destul de sincerĭ ca sĕ-şĭ mărturiséscă pe faţă politica lor...

## Nou episcop al Lugoşului.

Incă Marţĭ dimineţa am primit scirea, că nou episcop al Lugoşului are sĕ fiă numit d-l *Dr. Demetriu Radu*, rectorul seminariului latin din Bucurescĭ. Nu ne-am încumĕtat înse sĕ dăm acéstă scire la iveală, înainte de-a o vedé confirmată.

Acum numirea părintelui Dr. Demetriu Radu ca episcop gr. cat. al Lugoşului este publicată şi în fóia oficială. Se ḑice, că nou numitul episcop a şi depus jurămêntul înaintea nunciului papal din Viena, care a dat şi un prânḑ în onórea părintelui Radu şi a episcopului catolic Mahnicĭ din Veglia.

Pe lângă episcopatul gr. cat. al Lugoşului, mai erau în vacanţe încă douĕ episcopate romano-catolice. De anĭ de ḑile aceste episcopate au stat vacante şi tóte urgitările, ce s'au făcut de-o parte şi de alta pentru numirea noilor episcopĭ, au rĕmas zadarnice. Causa amânărei, după cum se vede, a fost neînţelegerea iscată între guvernul unguresc şi între Curia papală din Roma. Guvernul, se 'nţelege, ar fi voit sĕ numéscă ómenĭ de ai sĕi, fără considerare décă ei sunt potriviţĭ pentru a fi episcopĭ orĭ nu, ér Curia papală a ţinut, ca noii episcopĭ sĕ fiă mai întâiŭ de tóte bunĭ catolicĭ. De aci s'a iscat neînţelegerea, căreia numai cu câte-va ḑile înainte i-a dat espresiune şi fóia guvernului unguresc „Pester Lloyd“, esprimându-şĭ speranţa, că din acest conflict guvernul unguresc are sĕ iasă învingĕtor.

Décă şi întru cât a eşit învingĕtor guvernul unguresc nu putem sci încă. Destul că numirea pentru douĕ din episcopiile vacante s'a făcut cu totul pe neaşteptate. Anume ca episcop romano-catolic la Rozsnyo a fost numit *Ivánkovits* János, care până aḑĭ a figurat ca consilier de secţiă în ministeriul de culte şi instrucţiune publică unguresc. Se pare decĭ, că numirea şi întărirea acestuia s'ar fi făcut după voia guvernului, deşi foile oposiţionale spun, că n'a prea nemerit'o cu el guvernul, de-órece Ivánkovits se ḑice, că e mare catolic şi că ar fi mai aplicat sĕ lupte în direcţia „partidei poporale“, decât în direcţia dorită de guvern.

Surprinḑĕtóre şi cu totul neaşteptată este apoi numirea părintelui Dr. *Radu*, care până acum nicĭ n'a fost pus în combinaţiă din nicĭ o parte, fiind Sântia Sa un bărbat tinĕr şi încă puţin cunoscut.

Părintele Dr. Demetriu Radu s'a născut în 1861 în comuna Tĕmpăhaza din comitatul Alba-inferióră, va sĕ ḑică este de 35 anĭ; s'a hierotonit ca preot înainte cu 11 anĭ, a studiat la gimnasiul din Blaşiu, de unde a fost trimis în Institutul de propaganda fide din Roma. Re'ntors de aci ca doctor în teologiă şi filosofiă, a fost numit profesor de teologiă la seminariul latin din Bucurescĭ, apoi rector al acelui seminar, protopop onorar şi asesor consistorial.

Părintele Radu aşa-déră până acum n'a avut ocasiune de-a cunósce mai de-a-própe lipsele şi referinţele poporului dela noi. De aicĭ încolo însĕ 'i se deschide un tĕrêm larg de a lucra pentru binele poporului din diecesa Lugoşului şi sperăm, că părintele Radu nu va uita, ca Archiereu, că este fiiu de ţĕran român din Ardeal.

## Societatea „Şcóla Română“ din Suceava.

Una dintre societăţile cele mai vechĭ ale fraţilor noştri bucovinenĭ este societatea „Şcóla Română“ din Suceava. Cu 13 anĭ înainte, când s'a înfiinţat acéstă societate, Românii bucovinenĭ mai aveau încă o singură societate, anume: Societatea pentru literatura şi cultura română. De atuncĭ şi până aḑĭ, numĕrul societăţilor Românilor bucovinenĭ a ajuns la *cifra de 50.* Ne servesce spre deosebită bucuriă acéstă constatare, căcĭ ea este o probă de frumosul avênt, ce l'a luat spiritul naţional şi între fraţii noştri din Bucovina.

Societatea „Şcóla Română“, de care vorbim, şi-a ţinut adunarea generală la 1 Nov. n. c. sub conducerea d-lui vice-preşedinte Constantin *Cosovicĭ.* Din raportul general al presidiului reproducem, după „Gaz. Buc.“, următórele:

Infiinţându-se „Şcóla română“ înainte cu 13 anĭ, a existat pe lângă ea numai o societate mai mare şi mai însemnată, şi anume „Societatea pentru literatura şi cultura română“. La aceste douĕ societăţĭ au fost ţintite privirile tuturor Românilor din ţéră şi ajutórele din partea ţĕrii se împărţiau între aceste douĕ societăţĭ. De atuncĭ încóce numĕrul societăţilor a crescut, mulţămită lui Dumneḑeu, la *peste 50,* şi ar fi de aşteptat, ca societ. „Şcóla română“, drin înmulţirea acestui mare numĕr de societăţĭ, sĕ nu fiă periclitată în esistenţa sa. Se adeveresce însĕ şi aicĭ proverbul, că „Unde nevoia e mai mare, ajutorul lui Dumneḑeu e mai aprópe. Astfel a primit societ. „Şcóla română“ în decursul anului curent, afară de alte darurĭ frumóse, frumósa şi însemnată donaţiune, făcută de d-na *Ecaterina Vasilovicĭ,* preotésă vĕduvă din Buninţĭ, care constă dintr'o gospodăriă bine întocmită şi din 11 fălcĭ de loc în satul Buninţĭ.

D-na Ec. Vasilovicĭ se trage din familia Morariu-Andrievicĭ, şi este soră dréptă a mult regretatului Metrop. Silvestru. Numele familiei, din care se trage generósa dómnă donatóre, esplică sentimentele cele nobile aduse la ivélă prin donaţiunea făcută.

Nefiind atât de fericită de-a avea copii proprii, D-sa a făcut moştenitorĭ pe copii studioşĭ şi zeloşĭ ai întregei naţiunĭ românescĭ din ţéră.

Vorbind despre activitatea comitetului societăţii, presidiul registréză ca una din cele mai însemnate fapte ale comitetului *edarea cărţilor didactice* pentru usul

---

copacilor. Când am ajuns însĕ în luncă nicĭ acest lucru nu mai era cu putinţă şi bieţii cai, după imboldul lor căutau sĕ nu iasă din drum. Sania da dintr'o parte într'alta şi décă nu o potriviai bine, te da din bruş în bruş. Câte-odată sĕrmanii caĭ stau pe loc şi rĕsuflau din greu, nu putéu ţine într'una, căcĭ zăpada era aşa de multă, încât înotau prin ea şi duceau sania numai în sărite.

In acest nĕcas pe o astfel de vreme, d'abia ne-am depărtat un sfert de ceas dela curţile unde poposisem, când de-odată ne vĕḑurăm pe-un bărăgan întins. Eu stam în sanie îngândurat şi căutam, după cât era cu putinţă, sĕ-mĭ apăr faţa de strajnicul viscol, ce ne bătea. Băiatul însĕ se uita p'aci 'n colea în amurgul ce se apropia.

„Ian te uită! par'că umblă cine-va prin zăpadă.... pe aşa o vreme!“ ḑise băiatul repede.

Aruncai ochii de-alungul drumului, dér nu vedeam pe nimenea. Tot ce zăriam era ca o tufă în cale.

„E nisce tufiş“,.... n'ai vĕḑut bine“, grăii eu, stringêndu-mĭ haina pe lângă mine.

Câte-va clipe rĕmaserăm liniştiţĭ, ér caii se sbăteau prin zăpadă.

„Umblă cineva, trebue sĕ fiă un om“, ḑise copilul, care se uita ţintă într'o parte. Se vedea că nu e de părerea mea, şi că într'adevĕr el zăresce ceva mişcându-se.

„Mĕ uitai cu de-amĕruntul prin viscol. Tufa ce mi-se păruse mai înainte, într'adevĕr că se mişca, întocmai după cum spunea băiatul. Ea se mişca în dreptul nostru, vrea sĕ mérgă înainte, trebuia decĭ sĕ fiă un om.

„Da, într'adevĕr este un om, trebue sĕ-l ajungem, căcĭ nu mai încape îndoială, că are lipsă de ajutorul nostru, pe o vreme năpustită ca asta“.

Grăbirăm ca sĕ ajungem mai iute pe bietul călĕtor. Caii steteau sĕ mai resufle, ér noi le dam bice, când de-odată şi pribégul par'că ne-a zărit, căcĭ se opri puţin şi se uită împrejur. Când ne-am apropiat, sĕ dĕdù la o parte şi ne aştepta.

Indată am vĕḑut, că bietul călĕtor, era o babă cu faţa sbârcită cu un sac mare în spate. Era în zăpadă până la pept şi în starea asta de compătimit ne ḑise cu blândeţe: „bună ḑiua“.

„Bună ḑiua babo!... nu 'ţi-e greu sĕ umbli prin zăpadă pe viscolul ăsta?“ o întrebai eu oprind caii.

„Ba... greu mi-e destul“, mormăì bĕtrâna, d'abia ţinêndu-şĭ rĕsufletul. Faţa ei era udă de zăpadă, căcĭ orĭ cât era de bĕtrână, totuşĭ mai avea căldură în ea ca sĕ topéscă zăpada din obraz. Cu tóte acestea viscolul turbat, atât a plesnit'o în faţă, încât mai îi stase graiul, astfel că pe lângă tótă bunăvoinţa, nu o putéi pricepe, ce vorbesce. Genele babei erau aşa de îngheţate, încât nicĭ nu mai vedea cu ochii, pĕrul de pe frunte îi era încărcat cu zăpadă, ér sdranţele de haine, ce le avea, erau băţ de ghiaţă şi sunau ca un butoiu gol şi clămpeniau ca nisce zurgălăi.

„Nu vrei sĕ te urcĭ în sanie?“ o întrebai eu.

„Pe aşa o vreme, ce are a face!“ rĕspunse bĕtrâna, „şi aşa nu mai e departe, puţinul drum ce mai este, îl fac eu!“

„E mult încă, nu o scoţĭ la cale, urcă-te în sanie“.

„Dómne, Dómne“, grăì baba, „e destul décă 'mĭ luaţĭ sacul în sanie“.

„Cum o sĕ te lăsăm aìcea. Mila ne face sĕ-ţĭ dăm ajutor, pe aşa o vreme. Sĕ se întâmple sĕ morĭ p'aicĭ, ne-ar mustra cugetul, că nu ţi-am dat ajutor, atuncĭ când puteam sĕ-ţĭ dăm. Nu mai umbla încócĭ şi 'ncolo cu vorbe, urcă-te în sanie“.

„Mĕ pui aicĭ îndĕrĕpt“, începù bĕtrâna şi se suì pe códa săniei.

„Ad'o sacu 'ncócĭ. E prea greu pentru D-ta sĕ stai cu el în spate în códârla săniei.

Baba ascultà; îşĭ luà sacul din spate şi dându-ni-l îl legarăm la

claselor gimnasiale paralele românescĭ din Suceavă.

In decursul anului şcolar trecut s'au scos din us cărţile latinescĭ întrebuinţate în cl. I. şi III. desp. rom. cu ordinul, ca cele scóse sĕ se înlocuéscă cu altele mai potrivite. Neexistând în literatura nóstră şcolară astfel de cărţĭ, ordinul dat însemna atâta, cât séu sĕ înceteze din clasele paralele instruarea limbei latine cu propunerea în limba română, séu sĕ se scótă, fiă chiar şi din pămênt, cărţĭ nouĕ. Comitetul s'a decis la edarea acestor cărţĭ şi a edat în decurs de $^1/_2$ an cu spese de peste 2200 fl. cincĭ cărţĭ didactice. Mergênd trebile edării cărtilor în anul curent de tot bine, comitetul promite, că în decursul anului şcolar 1896/97 va eda şi celelalte cărţĭ didactice relative la limba latină, astfel, că într'un an de ḑile va fi înzestrat întregul gimnasiu românesc inferior cu cărţĭ didactice românescĭ. Lucrarea comitetului a fost bine primită şi de către institutele şcolare din Ungaria şi România, cară în unele şcolĭ din România s'au şi întrodus cărţile edate de „Şcóla română". Spesele făcute nu ni-s'ar întórce nicĭ chiar atuncĭ, când am vinde tóte esemplarele, căcĭ preţul lor l'am hotărît cât se póte de mic din causa sĕrăciei elevilor. Cu atâta mai mare însĕ credem, că va fi folosul moral pentru tineretul nostru studios.

Din causa speselor atât de marĭ, ajutórele materiale pentru elevii noştri au trebuit în anul acesta sĕ se mărginéscă la cele mai necesare, deşi pe fiă-care membru din comitet, care are ocasiunea de a cunósce nevoile şcolarilor sĕrmanĭ mult îl dóre inima, fără sĕ ajungă puterile de-a micşora aceste nevoi.

Publicul cel mare este chiemat s'o facă.

In anul trecut s'au anunţat la esamenul de primire de cl. I paralelă română peste 130 de elevĭ, din carĭ 93 au fost primiţĭ.

Numĕrul acesta li-se părea contrarilor noştri un potop, din care causă a fost vorbă chiar şi în dieta ţĕrii, şi în parlamentul din Viena. Şi ce sĕ veḑĭ? In anul acesta *s'au anunţat cu mult mai puţinĭ elevĭ şi au fost primiţĭ numai 56.* Tot atât de mare este şi numĕrul elevilor străinĭ recrutaţĭ din vr'o câte-va oraşe şi întraţĭ în gimnasiu.

In acéstă privinţă nu putem constata nicĭ un progres. *Apelăm decĭ la părinţĭ, dér mai ales la d-nii învĕţătorĭ românĭ*, ca aceştia sĕ lucre cu stăruinţă şi sĕ îndemne pe părinţĭ la trimiterea copiilor la şcóle mai înalte, îi rugăm mai cu sémă de a nu se lăsa înfricaţĭ în împlinirea sfintelor lor datorinţe prin uneltirile mârşave ale contrarilor. Fiind avisat la gimnasiul nostru un numĕr de 10-orĭ mai mare al Românilor, decât cum e numĕrul întreg al celeilalte populaţiunĭ avisate la acest gimnasiu, ar trebui şi numĕrul copiilor românĭ dela gimnasiul nostru sĕ fiă de 10-orĭ mai mare, decât numĕrul celorlalţĭ copii. Atuncĭ am ţiné paş cu străinii. Onoraţii membrii sunt rugaţĭ a lucra în acest sens.

---

## Cestiunea audienţei „partidei poporale" la monarch.

S'a lăţit scirea în sĕptĕmâna acésta, că „partida poporală" a catolicilor a voit sĕ trimită o deputaţiune la Majestatea Sa pentru ca sĕ-i aducă la cunoscinţă volniciile şi ticăloşiile, ce le-a sĕvîrşit Banffy cu organele sale de prin comitate cu ocasiunea alegerilor de deputaţĭ din tómna acésta. Deputaţiunea însĕ nu s'a putut trimite, de-órece „partida poporală" a căutat mai înainte sĕ se informeze şi a şi primit pe cale privată scirea, că *Majestatea Sa nu va primi deputaţiunea în audienţă.*

Scirea acésta a adus'o mai întâiu „Magyarország" şi s'a adeverit în curênd, că ea a fost esactă. „Alkotmány", organul „partidei poporale", recunósce el însu-şĭ, că acésta aşa s'a întêmplat.

Se 'nţelege de sine, că faptul acesta, prin care o parte însĕmnată a cetăţenilor maghiarĭ este oprită a se apropia cu plângerĭ de monarch, a produs, mai ales în sînul catolicilor, mare nemulţămire. „*Vaterland*" din Viena publică în causa acésta un interesant articul de fond, din care reproducem şi noi aicĭ următórele:

Fapt fiind, că constituţia s'a călcat în picióre la alegerile ultime în modul cel mai infam, numai prietinĭ ai constituţiei sunt aceia, carĭ merg la Monarchul ocrotitor (cu jurămênt şi cu sceptru) al constituţiei, ca sĕ-i facă umilit raport despre desconsiderarea ei în mod criminal, şi sĕ céră un guvern întru adevĕr constituţional. Pasul acesta e strict constituţional.

Dér chiar pentru acésta e de creḑut, că uneltele slabe şi orbite ale „liberalilor" s'au pus între Corónă, de care se tem, şi între poporul maltratat, ca sĕ împedece orĭ-ce plânsóre.

Dela căderea lui Szapary se guvernéză în Ungaria în mod constituţional şi volnic. E dér firesc, că pentru mântuirea acestui sistem de minciună, înşelăciune şi volnicià sĕ se recurgă la mijlóce inconstituţionale, carĭ tradéză o conscienţă rea; e firesc ca alegĕtorii creştinĭ din Ungaria, carĭ privesc cu încredere la Monarchul încoronat, sĕ fiă despărţiţĭ de acesta prin apucăturĭ constituţionale şi leale la — aparenţă.

Ḑicem „la aparenţă leală", pentru-că nu e leal de loc a ţiné pe Monarch, departe, cum se afirmă, de jocul partidelor, de o parte, ér de altă parte a pune în joc vaḑa şi greutatea acestuia la alegerĭ, pentru a puté mântui de sdruncinarea neevitabilă un sistem condamnat la perire. Déca guvernul póte da la alegerĭ lozinca, că de dragul Monarchului trebue sĕ se facă alegerĭ guvernamentale, pentru-că pactul trebue făcut: atuncĭ contrarilor unei astfel de politice de pact şi de alegerĭ, cu drept cuvênt póte sĕ le fiă permis a espune la treptele Tronului, că cu astfel de alegerĭ, cum s'au făcut acuma, cum se ḑice de dragul pactului şi a Corónei, sórtea pactului e mult mai mult periclitată şi sigilată. Şi de aceea nu a fost de loc leal a refusa plânsórea proiectată.

Din contră; întocmai cum s'a îngropat în mod îngrozitor pactul în inima naţiunii, cu aceste alegerĭ ruşinătóre, tot astfel s'a adus şi intereselor monarchice serviciu contrar, cu aceea, că i-s'a luat poporului şi cea din urmă scîntee de speranţă a găsi undeva o promisiune liniştitóre pentru viitor.

Popórele Ungariei încă nu s'au scoborît acolo, unde se află naţiunile republicane cu preşedinţii lor. In Ungaria se mai crede într'o autoritate supremă, care póte pune stavilă chiar şi abusurilor guvernului, şi care nu lasă sĕ ajungă trebile la estrem!

Déca se înăbuşeşte acéstă convingere, care întăresce pacienţa şi perseveranţa, se face loc unei convingerĭ contrare în popor, că adecă absolutismul cesaristic e numai desbinat de absolutismul majorităţii parlamentare, şi că e *cu totul ilusoriu a lupta cu mijlóce drepte în contra volniciei.* Şi atuncĭ se face apropiere de teoria lui Ugron, că în contra absolutismului parlamentar trebue făcută revoluţie.

Acela, care ţine în mod onest la constituţia Ungariei, la un regim cu adevĕrat constituţional, la pact şi la interese dinastice, trebue sĕ regrete adênc, déca e, séu va fi adevĕrat ceea ce spune „Magyarorszag". In punctul acesta ar trebui chiar şi ómenii guvernului liberal din Ungaria sĕ dovedéscă o mai mare şi desinteresată lealitate....

---

## SCIRILE ḐILEI.

— 16 (28) Noemvre.

**S'au săturat de scóla de stat.** Românilor din Şoimuş, lângă Deva, li-a trebuit scólă de stat. Inzadar li-a spus preotul şi protopopul lor sĕ-şĭ facă scólă română confesională, căcĭ ei n'au ascultat de părinţii lor sufletescĭ, ci au ascultat de domnii de Ungur de printre ei, carĭ îi amăgiau cu promisiunĭ, că pentru scóla de stat nu vor avé sĕ plătéscă nimic, nicĭ cele 5% de dare, nicĭ altă sarcină etc. Ei bine, scóla s'a făcut şi copiiĭ românĭ s'au inscris acum la scóla unguréscă. Indată ce s'au inscris, li-s'a cerut *câte 40 de cr. de fiăcare* ca taxă de înscriere. La câte-va ḑile mai târḑiu părinţii copiilor au primit provocarea, că se plătéscă până în 20 Nov. *câte 2 fl. didactru pentru fiă-care scolar*, căcĭ altfel li-se va trimite esecuţiă. Cât de curênd le va veni, de sigur poruncă ca sĕ plătéscă şi cele 5% dare pentru scóla de stat. Acum ómenii stau sĕ se ia de cap, pentru-că s'au lăsat sĕ fiă înşelaţĭ şi sĕ facă prostia ce au făcut. Déca şĭ-ar fi înfiinţat scólă românéscă, ar fi avut sĕ plătéscă pentru fiă-care scolar, după classă, dela 1 fl. 60 cr. până la 55 cr. (ce mai bogaţĭ, împărţiţĭ în cl. I 1 fl. 60 cr., cl. II 1 fl. 10 cr., cl. III 85 cr., cl. IV 45 cr.). Aceştĭ banĭ ar fi trecut în mâna unui învĕţător român şi copiiĭ ar fi primit cel puţin o învĕţătură cum se cade, în limba şi legea lor. Acum însĕ ómenii plătesc câte 2 fl. 55 cr. de fiă-care scolar, vor mai plăti şi o constribuţiă de câte 5 cr. după fiăcăre floren de dare, va sĕ ḑică plata va fi de 3—4 orĭ mai mare ca la o scólă românéscă, ér cu plata acéste vor hrăni un străin şi, ce e mai mult, copiiĭ lor nu vor primi nicĭ o învĕţătură, decât că vor fi chinuiţĭ cu limba unguréscă. — Veḑĭ bine, Românii din Şoimuş vĕd şi ei acum, că au fost înşelaţĭ, dér e târḑiu!...

—o—

**Temniţă ordinară în loc de temniţă de stat.** Din Tiur se comunică, că Tabla r. a schimbat osînda părintelui I. P. *Pĕcurariu*, din 8 lunĭ temniţă de stat, la care a fost condamnat în cunoscutul proces al Tiurenilor, *în 6 lunĭ temniţă ordinară*, ér osînda de $1^1/_2$ anĭ a învĕţătorului Făgărăşianu a întărit'o.

—o—

**O nouă reuniune de înmormêntare** se va înfiinţa la Orăştiă. Iniţiativa a luat'o inteligenţa română din Deva, care în scurt timp a căştigat numĕrul recerut de 30 de membri, mai ales ómenĭ din popor. Reuniunea va fi întru tóte după modelul celei din Deva. Adunarea generală de constituire se va ţiné mâne, Duminecă, în Orăştiă.

—o—

**„România Jună"**, societate academică social-literară în Viena, invită la a XXVI şedinţă generală, ce se va ţiné Mercurĭ în 2 Decemvre n. c. în sala dela restaurantul „Kaiserhof", I. Magistratsstrasse 2. Pentru comitet: Teofil Popovicĭ, preşedinte; Titu Perţia secretar I. Inceputul la órele $7^1/_2$ séra. Oferte marinimóse în folosul cabinetului de lectură se primesc cu mulţumită.

Program: I. Partea oficială: Cuvênt de deschidere. Raportul anual. Raportul comisiei revĕḑĕtóre. — II. Partea socială, — în decursul căreia va concerta capela regimentului de infanterie 64.

—o—

☞ „Ultime scirĭ" pe pagina 6-a.

---

partea dinainte a săniei şi plecarăm mai departe.

Sania nóstră era mică şi cum sta bĕtrâna îndĕrĕpt de câte-orĭ dedea de o grămadă de zăpadă, ne ridica în slavă.

„Aşa nu merge; vino în sanie", ḑisei eu bĕtrânei.

„Mergeţĭ numai înainte, bine că m'am scăpat de sac", grăi bĕtrâna.

„Vino îndată, numai ne zăpăcescĭ vremea, cu atâta vorbă degiaba", ḑiseiu ceva mai aspru către bĕtrână, oprii caii şi-i făcui loc în sanie.

In cele din urmă bĕtrâna se învoi. Ea se tîrî pe lângă sanie, dér aşa era de sgriburită încât nu se putea suì de loc. A trebuit sĕ ne dăm jos şi sĕ-i ajutăm. Cu acest prilej băgarĕm de sémă că biata femeiă era încălţată numai cu nişte papucĭ marĭ vechĭ şi peteciţĭ.

Ii făcurăm un loc bun în sanie, astfel că şedea cu spatele către cai şi cu faţa spre noi. O învĕlirăm bine cu ţóle şi apoi plecarăm mai departe.

„De unde sunteţĭ?" ne întrebà baba şi se uită la noi prietinesce şi după cât îi era de îngheţată faţa ei sbârcită, pot ḑice că se uita fórte vesel.

Noi îi spuserăm cine suntem şi de unde suntem.

„Dómne, dómne,... ce ómenĭ cinstiţĭ! încă nimenea până astăḑi nu mi-a arĕtat atâta bunăvoinţă!

„Nu face sĕ mai vorbescĭ de aşa ceva; ne-am făcut datoria faţă de un om".

„Că aţi făcut'o faţă de mine... este mult prea mult", grăi bĕtrâna.

„Nicĭ un om nu-i mai mult decât altul, deşi într'adevĕr bunurile în astă lume nu sunt împărţite într'o formă", îi rĕspunseiu eu limpede.

„Ba nu, nu este aşa, este mare deosebire între mine şi voi", continuă baba.

„Am vĕḑut, că înzadar mĕ încercam sĕ o înalţ şi sĕ-i schimb părerea, ce o avea ea despre lume. Era dedată din şcóla vieţii, sĕ se ţină o fiinţă de jos, despreţuită şi ar fi fost timp perdut sĕ mai vorbim ceva în acéstă privinţă; aşa era de amărîtă şi desamăgită, încât orĭ ce bunăvoinţă din partea cuiva 'i se părea ca un lucru mare, ca ceva, ce nu-i de tóte ḑilele. Astfel stând tréba am început vorba despre altceva.

„De unde eştĭ?" întrebai eu.

„Din parochia N."

„De unde vii acum?"

„Din parochia dumneavóstră".

„Ce trébă ai avut acolo?"

„Veţĭ înţelege lesne, ce treburĭ sĕ aibă o fiinţă ca mine. Am umblat după cerşit".

„Ei şi cum ţi-a mers, n'a ḑis lumea că de ce cerşescĭ într'o parochă străină?"

„Nicĭ decum! Lumea a fost fórte milósă cu mine, la tótă casa mi-a dat o bucată de pâne cu dragă inimă".

„Ai mai fost prin comuna nóstră vr'odată?"

„Da, cu asta am fost de trei orĭ în anul acesta".

„Tot-déuna ai căpĕtat câte ceva?"

„Uite sacul ăsta mare a fost plin cu pâne, şi încă odat atâta a trebuit sĕ las în sat, căcĭ nu puteam birui. Când se va desgheţa mĕ mai duc.... acasă mai am încă p'atât".

„In chipul acesta ne spunea bĕtrâna, şi par'că pentru o clipă se făcù mai veselă, căcĭ pânea despre care ne-a povestit 'i-se părea ei o mare bogăţie".

„Eştĭ singură?" întrebai eu.

„Am fost măritată, dér mi-a murit bărbatu după şése anĭ de traiu".

„Ai copii?"

„Am doi, un băiat şi o fată. Muncind, am căutat sĕ-i hrănesc şi sĕ-i dau la învĕţătură, dér acum sunt aşa de bĕtrână şi istovită de puterĭ, că nu mai pot lucra, şi cu tóte acestea trebue sĕ trăesc, câte ḑile îmĭ va mai da Dumneḑeu".

„Iţĭ trăesce băiatul?"

**Pentru Internatul de băieţi românî la Cernăuţi.** Cetim în „Gaz. Bucovinei“: Cine cunósce împregiurările vitrege, prin carî trece poporul român din Bucovina, va mărturisi, că fundarea „Internatului de băieţi românî la Cernăuţi“ a fost o necesitate de primul rang. Căcî multă laudă li-se cuvine Românilor, carî au adus jertfe însemnate pentru acest scop naţional. In rêndul acestor suflete nobile vedem şi pe eruditul episcop al Râmnicului I. P. S. Ghenadie. Acest prelat distins, pe lângă, că a oferit Internatului un ajutor lunar de 15 fl, I. P. S. Sa a mai iniţiat în eparchia sa colecte, carî până acum au ajuns cifra de peste 1000 de francî. I. P. Sântitul episcop Ghenadie al Râmnicului a documentat prin fapte reale inaltele sale sentimente!

—o—

**O mare berăriă** este în plan de-a se înfiinţa la Cluşiu. Trimisul unei marî fabricî de bere din Bavaria, mergênd ḑilele acestea la Cluşiu pentru de-a înfiinţa acolo un mare deposit de bere pentru întreg Ardealul, a rêmas fórte încântat de aerul şi de apa de-acolo, pe carî le-a aflat de minune potrivite pentru fabricarea bereî. După părerea lui, care de-altmintrelea este specialist în astfel de trébă mai rar se póte găsi un aer şi o apă atât de potrivită pentru fabricarea bereî, ca la Cluşiu. De aceea trimisul bavarez a şi declarat, că va recomanda fabricei din Bavaria ca sĕ înfiinţeze la Cluşiu nu numai deposit de bere, ci chiar o berărie mare. Décă în adevĕr se va înfiinţa acésta, atuncî de sigur hemeiul şi orzul, carî astăḑî se vênd cu preţ fórte scăḑut, atuncî se vor urca la preţ.

—o—

**Adunarea înv. românî gr.-or. din districtul Deva** s'a ţinut Dumineca şi Lunia trecută la Deva, fiind cercetată slab de tot. Din 120 de membri abia au fost de faţă 32. Adunarea ḑice „R. O.“, nu s'a putut ţiné după programul publicat, căcî inspectorul şcolar unguresc a declarat, că *Reuniunea nu e recunoscută* până nu va avé statute, şi décă chiar ţin adunarea, sĕ desbată numaî afacerile curente şi sĕ stabilésca statutele, pe carî sĕ le înainteze spre întărire, dér *prelegerî şi disertaţiunî nu pot ţiné.* Adunarea s'a conformat îndrumărilor, a desbătut afacerile curente şi a stabilit textul statutelor, carî se vor trimite consistorului spre revidare, ér de-acolo la ministru de întărire.

—o—

**Primul concert filarmonic.** Joi séra a avut loc în sala cea mare a „Redutei“ primul concert din ăst an al societăţii filarmonice din loc. Primul punct din program a fost „Symphonie“ Nr. 3 A-moll de *Mendelssohn.* Sucesul a fost desĕvêrşit, mai ales ultimele două părţî: Adagio causabile şi Allegro guerriero au denotat deplin pricepere a musicei lui Mendelsshon şi precisa interpretare. Aplausele neîmpărţite ale publicului i-se secerat şi punctul al doilea din program: Uvertura la Richard al III-lea de *Volkmann.* Mai ales partea în care zugrăvesce compositorul cu forţa realismului furia luptei a impresionat adânc publicul. Au plăcut mult şi punctul ultim din program: „Casse-Noisette“ de *Tschaikowsky,* singuraticele părţî au fost frenetic aplaudate, încât dirigentul a fost necesitat se-şî repete o parte (dansul chinez). Succesul sêriî n'a lăsat nimic de dorit. Sala era literalminte îndesuită. Iusufleţirea publicului, destinsa pricepere musicală a dirigentului, D-lui Anton *Brandner,* disciplina şi precisiunea în esecutare a membrilor s'au contopit în una din cele mai frumóse pretenţiunî ale societăţii filarmonice din loc.

—o—

**Călindarul Plugarului pe 1897,** edat de Tipografia „*A. Mureşianu*“ din Braşov, a eşit de sub tipar şi se espedéză ḑilnic. Acest călindar întră acum în anul al 5-lea, avênd un cuprins tot mai bogat şi mai interesant. De astă-dată în călindar se cuprind şi mai multe chipurî frumóse. Pe pagina primă se află portretul fericitului întru pomenire *Ioan Barac,* marele scriitor poporal dela începutul acestui veac, ér în text se află scrisă istoria vieţeî şi lucrărei lui. Partea calendaristică este mai bogată ca până acum, îndreptându-o şi înmulţindu-o după trebuinţele ivite, însemnând până şi evangeliile, ce sunt a se ceti în fiă-care Duminecă. Pentru a economisi din spaţiu, mĕsurile dĕ lungime şi greutate, competinţele de timbre şi tacse, taxele pentru postă şi telegraf etc. s'au cules cu litere micî de tot. Mai ales tarifa pentru telegrame şi taxele postale pentru scrisorî şi pachete s'au adus pe lung şi pe larg după cele mai nouĕ ordinaţiunî postale. Tĕrgurile sunt de-asemenea îndreptate şi corectate. Urméză Introducerea de Ioan *Georgescu,* şi apoi vine partea literară. Acéstă parte este mult mai bogată ca în călindarele din anii trecuţi, cuprinḑênd ea singură vre-o 42 pagine cu cele mai frumóse istorisirî, poesii etc., tóte scrise pentru popor şi fórte interesante. In partea economică de-asemenea se află o seriă bogată de articulî de mare interes pentru plugarî, precum: Rotaţiunea în economia comassată, Lucrarea pămêntului, Tovĕrăşiile economice, Intrebuinţarea vacilor la lucru, Păşunatul vitelor, Văruitul grâului de sĕmênţă, Legumile bostănóse, Culesul şi pĕstratul pómelor şi altele. La urmă vin felurite poveţe, glume etc. cum şi o mulţime de anunţurî.

Călindarul se află de vêndare la „Tipografia A. Mureşianu“ în Braşov şi la librăria N. Ciurcu; costă şi de astădată *numai 25 cr.*. ér trimis prin postă 30 cr. Celui ce cumpĕră de-odată mai multe esemplare, li-se dă rabatul cuvenit.

## Coloniştii se duc.

Coresp. part. a „Gaz. Trans.“

Şermaş (*pe Câmpiă*) 25 Nov. n. 1896.

*Stim. D-le Redactor!* De-odată cu rêndunelele şi cocostîrcii au început şi coloniştii ungurî din Şermaş sĕ ne părăsésca. Ḑi de ḑi plécă tot câte unul, care cu trenul, care cu trăsura. Aşa colonistul Böröczky Sándor, avênd trei cai de-ai lui Ripa, ţigănescî, şi-a încărcat familia şi a plecat cam de vre-o 4 sĕptĕmânî către casă. El ne spunea, că are sperare, că pe când vor ciocni cu óuĕ roşii, de va trăi, va ajunge în comitatul Veszprim, de unde au venit. „*Urak jöttünk, koldusok megyünk*“. (Am venit domnî, mergem calicî) — 'i-a fost cuvêntul din urmă.

Ér de atuncî mulţî alţii au plecat cu trenul, vre-o 15 familii şi-au vêndut acum de curênd în licitaţiă şi cum au putut tot ce aveau: vite, bucate şi mobile, se duc încătrău îi îndréptă ochii. Afară de aceştia *toţî stau gata de ducă,* nu aflî între ei nicî unul, care sĕ ḑică, că în anul viitor va rĕmâné locului.

Cu de aceştia stăpânirea ungurésca nu ne va maghiarisa, cu atât mai mult nu, fiind-că Românii noştri, şi de sciu ceva unguresce, nicî un cuvênt nu sdrobesc cu ei, ci numai românesce!

Venit'au acestî coloniştî ca nisce tigri de înfocaţî, ca nisce vandalî acum scoşî din Asia. Iî era spaimă omului a privi în faţa lor, cât de înfuriaţî erau. Tot colonistul era provĕḑut cu puşcă cu două ţevî şi revolvere. Astăḑî însĕ mi-ar place, D-le Redactor sĕ Vĕ preumblaţî printre dênşii sĕ vedeţî, ce umiliţî şi blânḑî s'au făcut, se pare, că nu-s rĕmăşiţele lui Atila.

Alt-cum tóte casele sunt gata, dérĕ góle. Dintre 190 de case, abia veî mai afla 60—70 cu coloniştî, póte la primĕvéră vor fi tóte góle. Aceste case góle aşteptă alţî coloniştî, carî sĕ-şî plângă şi blastĕme ḑilele în ele.

Pentru noi acestea sunt semne bune, dér suntem în alt pericol; şcóla de stat e provĕḑută cu învĕţător şi cu tóte cele de lipsă; mobile, cărţî, mape ş. a. Durere, la a nóstră şcólă nicî astăḑî nu se află învĕţător. Causa e, că Prea Ven. Consistor s'a grăbit a ne trimite un învĕţător, însĕ acesta, — ce om póte fi nu scim, — a venit până în comună, apoi s'a făcut nevĕḑut. Şcolarii în 6 ḑile s'au adunat ei singurî în şcólă, până ce d-l preot din loc Rusu a primit dela respectivul învĕţător abḑicerea prin postă. Mulţî şcolarî, ca sĕ nu umble rĕtăcind pe uliţă, se duc la şcóla unguréscă!

*X.*

## Din Bucovina.

*Insemnătatea şi preţul cetăţeniei de onóre.*

Acordarea dreptului cetăţeniei de onóre din partea unei representanţe comunale, fiă acésta a unui oraş séu a unei comune rurale, este distincţiunea cea mai însemnată şi mai rară, cu care se decoréză şi onoréză acei bărbaţî, carî în adevĕr au contribuit în mod esemplar la ridicarea lor pe óreşî-care teren însemnat precum e cel cultural séu cel economic. Aşa între mulţî alţii se bucură I. P. S. Archiepiscopul şi Mitropolitul actual Arcadie *Ciupercovicî* acuma de mulţî anî de dreptul cetăţeniei de onóre a oraşului Rădăuţî pentru multele şi rodnicile servicii aduse acestui oraş şi district. Tot aşa a destins nu de mult representanţa comunală a Cernăuţilor ca c'o gură şi dintr'un cuget pe Précuviosia Sa archimandritul mitrofor şi vicarul general Vladimir de *Repta* pentru neobositul zel şi rara-i abnegaţiune, cu care a stat în serviciul progresului cultural ca inspector şcolar local timp de 20 de anî.

Pentru astfel de merite a împărtăşi dreptul cetăţeniei de onóre ca cel mai înalt semn de recunoscinţă şi distincţiune e atât pentru representanţa oraşului, cât şi pentru oraşul întreg o adevĕrată laudă şi mândriă.

Oraşul Suceava încă se bucură de-a avé câţî-va bărbaţî drept meritoşî în sînul sĕu ca civî de onóre, până în timpul ultim unde se pare a fi devenit mult mai lacs în apreţiarea meritelor pentru acordarea acestui drept. Representanţa comunală a oraşului Sucevei de astăḑî sémĕnă în mare parte a fi pierdut din vedere câmpul obiectivităţii la apreţiarea acestui tesaur nepreţuit.

Acésta ni-o demustră casul cel mai recent. In şedinţa comitetului comunal din 26 Octomvre a. c. st. n. s'a numit spre mângâierea nóstră numai cu maioritate de voturî făimosul prior dela mănăstirea din Suceva Emanuil *Ciuntuleac* cive de onóre al oraşului. Prima scire despre acéstă numire de cive onorific a unui astfel de bărbat, precum e priorul Ciuntuleac s'a privit ca o ironiă până ce realitatea ei a umplut tóte inimele nepreocupate de indignare.

Ca onoratul public cetitor sĕ-şî pótă face o icónă despre îndemnul, modul şi scopul acestei numirî lăsăm sĕ urmeze unele puncte mai marcante dintr'un protest înaintat înaltului comitet al ţĕrii din Bucovina în contra acestei numirî.

Ca motiv pentru numirea lui Ciuntuleac de cive de onóre a oraşului Suceava s'au adus împrejurarea, că ar fi lucrat ceva pe terenul cultural şi economic. In protest însĕ se rĕspunde la acésta, că „*nicî măcar un unic om nepreocupat nu se află în întregul oraş Suceava, care ar puté susţiné acésta despre Domnul Ciuntuleac, căcî într'adevĕr nu cade nicî în cadrul voinţeî şi a puterii sale, precum nicî în sfera sa de activitate de a lucra ceva în privinţa culturală şi economică ba chiar şi călĕtoria sa prin Orient n'a fost de loc întocmită de a lucra ceva pe acest teren.*

*Ce a lucrat în privinţa religiósă*, — ḑice mai departe protestul, — *nu póte omul laic nicî dejudeca nicî remunera. Décă s'a escelat*

---

„Da; el este însurat“.

„Apoi bine, nu póte el sĕ te ajutoreze?“

„Nu; el e sărac şi are mulţî copii, carî îi dau destulă bătae de cap“.

„Dér fata dumnitale?“

Intrebarea acésta a atins'o neplăcut. Ea dădù din umerî şi rĕmase o bucată de vreme în tăcere. Se vedea că se lupta în sine cu un sentiment amar, de-órece respiraţia ei deveni mai repede şi par'că ar înneca-o ceva.

„Da, sĕrmana mea Sana!“ grăi ea într'un târḑiu. „Ea este copilul meu cel mai mic şi... a căḑut în pĕcate. Un om rĕu a înşelat'o. Acum Sana numai are nicî un sprijin pe lume, decât pe bĕtrâna asta, care vorbesce cu dumneavóstră, şi bucăţile de pâne, ce ea le aduce acasă“.

„Sacul meu cu pâne e singurul isvor pentru ţinerea vieţii mele, a fiie-mi şi a băiatului ei; asta este pricina, care mĕ face sĕ colind aşa de des prin împrejurime. Acum biata Sana este despreţuită şi alungată de toţî, toţî o batjocuresc şi o vorbesc de rĕu. Nu s'a găsit încă nimenea care sĕ mustre pe înşelătorul ei, pe acel blăstămat, ci din contră el trece de un om de omeniă. Sĕraca mea Sana plânge şi se vaetă, de te apucă mila când o veḑi. E adevĕrat că a greşit, a pĕcătuit greu, dér pentru aceea nu o putem lăsa sĕ móră de fóme. O dómne, ce veselă are sĕ fiă când voiu duce pânea acasă! De mi-ar da Dumneḑeu putere sĕ o îngrijesc numai până se va întrema şi ea, ca sĕ pótă lucra. Atuncî am scăpat de năcaz, am scăpat de tot, căcî e fórte stăruitóre şi harnică“.

„Unde locuescî cu Sana dumnitale?“

„De când trăia rĕposatu şi-a ḑidit o căscióră şi aceea am moştenit'o eu. Acum s'a cam stricat ea, căcî de vechiă ce este, a început sĕ se dărîme, dér orî cât de rea este, este a mea, în ea locuim, fără ca sĕ ne pótă cine-va opri, de a mânca în pace pânea, ce o căpĕtăm dela ómenii milostivî“.

„Fiind aşa sĕracî n'aţî cerut vr'un ajutor dela comună, din fondul săracilor?“

„Am cercat eu şi acésta, dér domnii ḑic, că nu e datoria lor sĕ susţină şi sĕ hrănéscă pe o femeiă căḑută, pe o pĕcătósă. Lucrul acesta m'a mâhnit amar, căcî eu am fost o femeiă, care întrégă mea viéţă am fost cinstită, şi am muncit cât am putut. Acuma nu mai pot.... Adevĕrat că Sana a căḑut în pĕcat, dér nicî eu nu e leneşe, numai sĕ se întremeze şi va munci“.

„In fine, după cât eştî de neputinciósă, nu te mai plângî nimĕruî?“

„De ce sĕ mĕ mai plâng, căcî şi aşa n'am sĕ mai trăesc, cine scie cât“, ḑise bĕtrâna şi o podidiră lacrămile.

Ne uitam la sĕrmana bĕtrână şi ne era milă de ea. Faţa ei brăzdată de suferinţe se sbârci par'că şi mai mult în urma plânsului. Printre genele ei îngheţate picurau lacrămî marî. Zurgălăii de ghiaţă din pĕrul ei zuruiau la fiă-care sughiţ şi tot-deasemenea zuruiau sdranţele de haine când îşî ridica mâna sĕ se şórgă. Noi tăceam şi o lăsarăm în durerea ei; întorsei capul spre fiul meu şi-i zării ochii plinî de lacrămî, şi simţiam şi eu că ochii îmî lăcrămau.

„Ţi-e frig“, întrebai pe bĕtrâna după ce şi-a mai potolit durerea.

„Nu! M'am încălḑit şi m'am desgheţat în ţolurile acestea şi acum mĕ simt bine. Sufletul meu însĕ e plin de o bucuriă, care nu se póte tălmăci.... sunteţî nisce ómenî aşa de bunî!... O biata mea Sana!

Noi ne continuam drumul încet, căcî acum, de când luasem şi pe baba cu noi, eram mai mulţî. Caii se sileau din tóte puterile, déră ne mai putênd, se oprise sĕ mai rĕsufle.

„De aci înainte pot eu merge şi pe jos mai departe, căcî greutatea este mare“, grăi bĕtrâna când vĕḑù oboséla cailor.

*el în adevĕr pe acest teren (?), apoi sigur, că recunoscinţa forului bisericesc nu-i va lipsi (!) Şi chiar pentru casul, că acésta din urmă nu s'ar întêmpla, atuncĭ totuşĭ póte fi Domnul Ciuntuleac sigur de o remuneraţiune în ceriu (!!)*

Indemnul la propunerea din cestiune precum şi scopul ei sĕ fiă după cum am înţeles următorul: *Avênd instanţa superióră bisericéscă din óreşĭ-carĭ incidente grave de scop strămutarea d-lui Ciuntuleac dela mănăstirea din Suceavă, cred acum amicii lui, că acest for bisericesc s'ar puté printr'o demonstraţiune necesita a repăşi dela decisiunea sa. Astfel de casurĭ obvin adese, déră tóte au un caracter demonstrativ. Inaltul comitet al ţĕriĭ însĕ a sciut tot-déuna a întêmpina astfel de decisiunĭ şi de aceea nu se greşesce, décă se presupune, cumcă ascunsul scop politic al decisiunii din protest va fi supus unei apreţiărĭ meritate. Necorespundĕnd aşa-déră, decisiunea protestată hotărîrilor cuprinse în lege, se rógă respectuos, ca Inaltul comitet al ţĕrii din Bucovina* **sĕ binevoiască a anula decisiunea comitetului comunal din Suceavă din 26 Octomvre a. c. st. n.,** *prin care 'i s'a împărtăşit D-lui Emanuil Ciuntuleac dreptul cetăţeniei de onóre al oraşului Suceava.*

Cine a cetit cele publicate în colónele onoratului diar al „Gazeta Transilvaniei“ în lunile Iulie şi August a. c., cine cunósce caracterul, trecutul şi presentul renumitului prior Ciuntuleac, trebue sĕ fiă de acord cu cele induse în protest şi sĕ adaugă, că tóte şi întru tóte le întrebuinţéză numai şi numai spre a se spăla de noroiul pĕcatelor, ce-'s aprópe a-l înăduşi şi asupra cărora ne reservăm dreptul în curênd a reveni.

*Argus.*

## Convocare.

Reuniunea învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul XI Făgăraş al Archidiecesei transilvane, conform conclusului comitetului central, îşĭ va ţine adunarea generală din ĕst an *Sâmbătă în 30 Noemvre şi Duminecă în 1 Decemvre v. c. în comuna Stena*, protopresbiteratul Cohalm, la care adunare sunt poftiţĭ a participa toţĭ membrii precum şi alţĭ binevoitorĭ ai acestei corporaţiunĭ.

Faţă de absentărĭ nelegitimate ale membrilor ordinarĭ se va purcede conform regulamentului afacerilor interne; ér epitropiile parochiale şi şcolare sunt îndatorate a provedé pe învĕţătorii membri cu diurne conform Statutelor şi cu pauşal de călĕtorie potrivit.

*Făgăraş*, 29 Octomvre 1896.

*Iuliu Dan*, preşed. *Ioan Berescu*, secretar.

NB. Membrii din despărţ. Agnita şi Făgăraş, carĭ doresc a pleca cu biroul Reuniunei de odată, sunt poftiţĭ, a se concentra în Făgăraş *Vinerĭ în 29 Noemvre, pănă la 2 óre p. m.* de unde în cas de timp favorabil, în $2^1/_2$ óre pot ajunge la locul întrunirei.

**Programa:**

*Şedinţa I.* Sâmbătă în 30 Noem. 1896 la 8 óre a. m.: 1) După invocarea Duchului sânt, deschiderea şedinţelor. 2) Cetirea apelului nominal. 3) Alegerea comisiunilor censurătóre şi eventual alte comisiunĭ. 4) Statorirea definitivă a programei. 5) Raportul comitetului central. 6) Raportul cassarului. 7) Raportul bibliotecarului. 8) Raportele preşedinţilor despărţ. reun. Făgăraş, Agnita şi Cohalm.

*Şedinţa II.* Sâmbătă în 30 Noemvre la 3 óre p. m.: 9) Incassarea tacselor curente şi restante. 10) „Regula de trei“ prelegere practică de Ioan Banuţiu. 11) Evangelia dilei de 30 Nov. Luca cap. 18 stich 35, prelegere practică de Ioan Ciucan, înv. Mateios. 12) Comitatul Têrnavei marĭ prelegere practică de Georgiu Berghea înv. Fântăna. 13) Conferinţa didactică asupra prelegerilor de sub pct. 10, 11 şi 12.

*Şedinţa III.* Duminecă 1 Dec. la 9 óre a. m.: 14) După participarea la serviciul divin şi parastasul solemn pentru Archiepiscopul şi Metropolitul Andreiu şi pentru decedaţii membri ai Reun., pertractarea materialului statorit la pct. 4., al acestei programe. 15) Raportele comisiunilor. 16) Propunerĭ şi interpelărĭ. 17) Inchiderea şedinţelor.

## Stipendii pentru elevii de meserii şi sodalĭ.

Din *fundaţiunea „Andronic“* sunt a se conferi pentru anul 1897 stipendii şi funcţiunĭ: 1) Pentru învĕţăcei de orĭ şi ce meseriă. 2) Pentru sodalĭ, carĭ s'au eliberat în decursul anului 1896. 3) Pentru sodalĭ, carĭ petrecênd cel puţin 6 anĭ consecutivĭ la meseria lor, au dat dovedĭ despre desteritatea şi hărnicia lor pentru a devenì măiestri. Pentru aceste stipendii şi ajutóre se escrie concurs pe lângă următórele condiţiunĭ:

Toţĭ carĭ voesc a concura la stipendii şi ajutóre au sĕ producă în general: 1) Carte de botez; 2) Atestat comunal despre averea propriă şi a părinţilor; 2) Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinţilor concurentului, şi fiind şi acesta căsĕtorit, şi despre familia dênsului; în atestat are sĕ se indice şi aceea, că în familie câţĭ copii sunt minorenĭ, câţĭ frecuentéză şcóla şi câţĭ se mai află la vre-o meseriă? 4) Concurenţii pot fi numai românĭ greco-orientalĭ născuţĭ în archidiecesă.

*I. Invĕţăceii: a)* că au împlinit anul al 12-lea al etăţii; *b)* că au cercetat cu succes bun, cel puţin şcóla poporală: *c)* că au încheiat contract cu măiestrul şi că contractul s'a înregistrat în condica autorităţii industriale (la pretor orĭ magistrat). Contractul este a se alătura la concurs în original sĕu copie autentică.

*II. Sodalii: a)* că au terminat periodul de învĕţătură în decursul anului 1896, ceea ce vor dovedì prin atestatul autorităţii industriale (§. 67 al art. de lege XVII din anul 1884); *b)* că au purtare bună şi fac sporiu mulţămitor în meseriă; acésta o vor dovedi prin atestatul măiestrului, eventual cu cartea de lucru; *c)* sĕ arate prin atestat dela măiestru, ce cunoscinţă de limbă mai au; *d)* aparţinênd eventual ca membrii la vre-o reuniune de meseriaşĭ sĕ o dovodéscă acésta prin atestatul dela respectiva reuniune.

*III. Sodalii, carĭ sunt în condiţiunĭ de a devenì măiestrii: a)* sĕ aibă certificatul de măiestru; *b)* sĕ fiă lucrat cel puţin 6 anĭ consecutivĭ ca calfe, ceea ce vor dovedì cu atestatele dela măiestrii, la carĭ au lucrat, eventual cu cartea de lucru; *c)* în cerere sĕ arete anume, unde voesc a se aşeda ca măiestrii, ce feliu de mijlóce în banĭ mai au, pentru a-şĭ începe meseria pe socotéla lor? In fine pot produce şi alte documente recomandatóre.

Dela toţĭ concurenţii de orĭ şi ce categoriă, se recere, ca cererile sĕ fiă scrise şi subscrise cu mâna lor propriă şi adresate Consistorului archidiecesan greco-oriental în Sibiiu, sĕ le înainteze acolo cel mai târdiu pănă la *31 Decemvre 1896 st. v.*

Cererile înaintate după acest termin nu se vor lua în considerare.

## Credinţe poporale.

### I.

**Pentru-ce nu are capra dinţii de-asupra.**

Dice, că mai óre-când, pe vremea poveştilor póte, capra ar fi avut dinţĭ şi la falca de-asupra. Ci că nu şi-a purtat omenia cum se cade — şi de-acolea şi-a perdut şi dinţii. E lucru minunat acesta şi vrednic de luarea aminte a cărturarilor.

Stée aci róda cercetării mele, pe cum am aflat'o în credinţele poporului nostru.

Aşa-déră *vaca sĕracilor*)* n'a fost ea tot babă bĕtrână fără dinţĭ, cum se pomenesce astădĭ, ci a avut ea óre când şi colţişorĭ: nisce ghiocei colea la fălcuţa ei de-asupra ca nisce mărgăritare — albĭ ca nĕua şi ascuţiţĭ briciu. Mai avea apoi şi nisce unghiuţe numai ca ele, nisce drăguţe de unghiuţe ascuţite, cârligate cu carĭ apuca pe copacĭ ca mâţa — de nu mai bine.

Aste au fost osânda ei.

Lelea Flórea dice, că pisma, dér asta nu se primesce.

Mai de-a credere sunt a lelei Dochie — dóră ea mai bine scie: — cum şi ce.

De ajuns, că capra cu unghiuţele ei suia la copacĭ şi pomĭ ca mâţa; apoi ţine-te tu — cea dóbă.

Aflându-se sus, nu s'ar fi dat jos, sĕ o fi îndulcit tot cu verde pănă nu ciupea cât frundar pe copac orĭ pom — tot, ba şi cója pănă în lemn.

Se înţelege, că pomul astfel ciupit, trebuia sĕ se usce, dér ei ce-i păsa... Care putea — ţinea vacĭ, dér sĕracului cum sĕ-i dée mâna sĕ ţină vacĭ?

Se bucură, décă-şĭ póte îngurlui şi o căpruţă — pe séma pruncilor.

Că, mĕ rog, lumea şi de mult lume a fost; şi acuma tot ea-i. Nicĭ demult nu erau gardurile de cărnaţĭ, nicĭ erau proptite cu cartaboşĭ. Ce sĕ-i facĭ? N'ai ce-i face.

. . . . . . . . . . . . . . . . . .

Sfântul Iosif sĕrac a fost şi el. Aşa spune şi scriptura.

Vacile nu prea-i făceau baiu, nicĭ boii gândurĭ, dér de-o serăciă de capră toţ se mai plinia.

Şi-i era dragă capra lui Iosif. Cum nu? Ea îi îndulcea casa, lăptuţul ei îi reînoia puterile, când se prea obosia cu firezul, gilăul şi alte unelte.

Preacurata Fecióră încă nu ar fi dată pentru mult de cătră Fiuţul sfânt. Dér ei nu-i era aşa dragă.

Că, mĕ rog, avea Preacurata — ca muiere tinĕră şi silitóre, o grădină — nu mai frumósă, ci nu se póte altcum. In ea florĭ, câte soiurĭ pe faţa pămêntului, apoi păsulă, legume, pomĭ, oltanĭ tot pe ales, că în acestea Iosif era de-acasă.

Dér capra, capra?.....

Când apuca capra cu oile prin grădină, apoi Dumnedeu era bun şi vaca cea cu lapte!

Vai de rugĭ, vai de păsulă, vai de oltanĭ, că-i ciupea pănă în vêrful vêrfului. Şi acésta se întêmpla cu atât mai des, că de unde capra învĕţase odată şi a vĕdut, că-i bine de ea acolo: tot de-a jurul căuta sĕ afle vre-o strungă orĭ atare loc în gard pe unde sĕ sbóre în grădină. Care găzdóiă o-ar fi îndrăgit pentru astfel de isprăvĭ?... Preacurata Fecióră a tăcut şi a răbdat.

A pus mai mare grije pe capră, éră Iosif a dires, din ce se putea, gardul, unde era stricat.

Odată însé capra li-a dat'o de totului prost.

Scăpând adecă în grădină, pusderii a făcut nu numai florĭ şi legume, ci suind pomii, cu dinţii ei ascuţiţĭ 'i-a belit şi ciupit pănă la unul.

Asta nu era de suferit.

Preacurata s'a supărat rĕu şi în măhnirea ei adêncă a pus blăstĕm greu pe unghiuţele şi dinţii capri: *unghii sĕ aibă, cum are astădĭ, éră dinţĭ sĕ n'aibă de fel decât în falca din jos*

Aşa s'a şi întêmplat. Pentru acésta nu are capra dinţĭ din sus nicĭ o vedem suind copacii, ca óre-când.

(Audită în Betfia). *Koeváry.*

*) Poporul în limba lui înflorită numesce capra şi: *vaca sĕracilor.*

---

„Nicĭ vorbă, nu te las aicĭ“, diseiu eu de tot hotărît.

„Indată, acolea lângă drum este un bordei în care locuesc nisce ómenĭ“, rĕspunse bĕtrâna. Cum vom ajunge acolo, mĕ dau jos, mĕ mai odihnesc puţin, ér dumneavóstră vĕ puteţĭ continua drumul; aveţĭ sĕ mergeţĭ mai bine, îndată, ce se va uşura sania. După ce mĕ voiu fi odihnit din ajuns, plec mai departe încă astăséră pănă în sat. Pe urma săniei dumneavóstrĕ îmĭ va fi calea înlesnită“.

„Cât e de departe dela bordeiul din drum pănă în sat?“

„Trei sferturĭ de mile“.

„Şi de aci păn' la bordeiul, de care spunéi?“

„Va fi o jumĕtate de mil“.

„Dacă vreai sĕ rĕmâi la bordei, atuncĭ n'ai la ce sĕ mergĭ astăséră mai departe. Pe aşa un viscol nu poţĭ dumneata face atâta drum fără sĕ obosescĭ. Eştĭ greşită, décă credĭ, că urmele săniei nóstre au sĕ-ţĭ fiă de vr'un folos, de-órece nicĭ nu mergem bine dece stânjinĭ, şi zăpada e la loc, de nu se mai cunósce nimic“.

„Trebue sĕ merg“.

„Şi de ce?“

„Cum ştiţĭ adĭ e Sâmbătă şi mâne trebue sĕ fiu la biserică“.

„Şi adecă pentru ce sĕ fii?“

„Am luat o însărcinare asupra mea, pe care trebue sĕ o îndeplinesc“.

„Ce fel de însărcinare?“

„O fată din comuna dumneavóstră s'a măritat la noi de vr'o câţĭ-va anĭ. De câte-va sĕptĕmânĭ s'a dus şi ea sĕ-şĭ vadă părinţii în comuna dumneavóstră. Acolo a născut un copil, care 'i-a murit în scurtă vreme, şi mama copilului zace pe mórte. Trebue sĕ spun bărbatu-sĕu acest lucru, ca sĕ plece îndată sĕ facă cele de lipsă pentru îngroparea copilului“.

„Lucrul, nu-i vorbă, nu-i de tóte dilele, dér cu tóte acestea copilul este mort, şi mama se află în bună îngrijire la ai sĕi. De aceea gândesc eu, că nu-i lucru cu cap sĕ-ţĭ pui viaţa în pericol pentru acéstă însărcinare“.

„Aşa e, dér sĕracii de ei, m'au rugat cu atâta foc, încât le-am făgăduit, că voiu duce veste bărbatu-sĕu, încă în séra acésta. El şade la vr'un mil departe dela bisirică, dér mâne diminéţă îi voiu trimite vorba prin vr'un om din partea locului, décă nu cumva îl voiu întêlnì“.

„Ei şi décă ai merge numai mâne de diminéţă?“

„Mâne póte sĕ fiă vremea şi mai rea“.

„Nicĭ vorbă, nu póte fi mai rea ca acuma. Décă nu te hotărescĭ sĕ rĕmâi la căscióra din drum pănă va trece viscolul ăsta afurisit, trebue sĕ te luăm cu noi, şi om face ce-om face şi te-om duce pănă în sat“.

„Nu, nicĭ decum. Caii nu vor ţinea, vor obosi aşa de tare încât pentru mine v'aţĭ pune şi dumneavóstră viéţa în primejdiă. Am sĕ rĕmân la căscióră şi am sĕ aştept pănă va trece viscolul. Am pâne de ajuns astfel că pot rĕmânea destul de bine“.

Aşa rĕspunse biata femeiă, ca şi cum s'ar teme, că cu deasila am vrea sĕ facem prea mult pentru ea.

Intr'aceea am ajuns la bordeiul din marginea drumului, care sĕ afla la capul unei luncĭ fără leac de pădure. Căscióra era mică şi afară de un despărţămênt pentru vacă şi o odăiţă cât ghisdurile unei fântânĭ, nu era nicĭ o încăpere. Pustie şi sĕrăcăciósă arăta locuinţa acésta pe aşa o vreme şi la aşa un loc.

Am tras la căscióră, am ajutat babei sĕ se dea jos din sanie, îi luarăm şi sacul şi întrarăm cu toţii. Era rĕcore cum se cade înlăuntru, cu tóte că focul ardea în cuptor, şi avea sĕ încăldéscă pe ai casei şi pe óspeţĭ. O dróe de copii sdrĕnţoşĭ şi murdarĭ, încolăciţĭ pe vatră se uitau buimăciţĭ la noi.

Cum am spus nu era cine scie ce local, cu tóte acestea pe aşa o vreme era destul de bun. Bĕtrâna se cunoscea cu ai casei. Merse nu-

## ULTIME SCIRĬ.

**Discursul tronului român.**

**Bucurescĭ**, 27 Noemvre. Astăḑĭ la 12 óre s'au deschis camerele române de către M. Sa Regele Carol printr'un *discurs al tronului*, care după ce constată, că relațiunile țěrei cu tóte statele sunt cele mai bune și că importanța crescêndă a României s'a vědit în anul acesta într'un mod deosebit, ḑice:

Primirea cordială, ce s'a făcut la Moscova Moștenitorului Tronului și Soției Sale de către Impěratul Nicolae II și Impěrătésa Alexandra cu ocasiunea măreței solemnitățĭ a încoronărei Majestăților Lor, este o dovadă, cât de prețióse sunt legăturile de apropiată rudeniă cu Curtea împěrătéscă a Rusiei pentru menținerea și desvoltarea relațiunilor prietinóse dintre puternicul Imperiu și România.

Am asistat cu o viuă mulțumire la inaugurarea lucrărilor dela Porțile-de-Fer cu carĭ Tractatul de Berlin însărcinase pe imperiul Austro-Ungar, și carĭ sunt destinate a ne aduce folóse însemnate, înlesnind productelor nóstre a străbate în miḑeul Europei prin calea marelui fluviu al Dunărei.

Majestatea Sa Impěratul Austriei, și Regele Ungariei, de a căruia prieteniă sinceră și de mare preț Mě bucur de-un lung șir de anĭ, a onorat România cu visita Sa. Prin primirea căldurósă si inimósă, ce i-s'a făcut, țéra întrégă a esprimat Monarchului vecin recunoscința tuturor pentru acest semn prea grațios de amicie și de bunăvoință. Ni-s'a dat o ocasiune solemnă sě arătăm Europei, că poporul român a muncit cu succes și în plin în marea operă a renascerei și a consolidărei sale.

Interesele, carĭ légă între dênsele Statele din Orientul europén în nisuințele lor comune de a-șĭ asigura un mers pacînic, sigur și repede pe calea progresului cultural și economic, au căpětat o espresiune vie, — pe de-o parte în visita Majestăței Sale Regelui Serbiei, prin care s'au reînoit și cimentt din nou vechile și netulburatele relațiunĭ amicale dintre amêndouě țěrile, — ér pe de alta în restabilirea cu Regatul Greciei a relațiunilor normale, carĭ 'sper, că se vor desvolta și închega spre mulțumirea ambelor Regate.

Mai departe discursul tronului amintesce de desvoltarea armatei, care a arătat și cu ocasiunea visitei împěratului Francisc Iosif, că țéra se póte răḑima pe dênsa în tóte împrejurările.

Pasagiul privitor la armată a fost viu aplaudat. Asemenea au fost aplaudate pasagele privitóre la primirea făcută principilor moștenitorĭ la Moscva și la visita împěratului Francisc Iosif.

**Bucurescĭ**, 27 Noemvre. Fostul Metropolit-Primat a adresat o petițiă ambelor corpurĭ legiuitóre, în care se plânge asupra modului cum a fost judecat, destituit și internat în mănăstire și cere sě i-se facă dreptate. Petiția va fi presentată de d-l N. Fleva la Cameră și de d-l Obedeanu la Senat.

## MULTE ȘI DE TOATE.

**Spânḑurat de douě orĭ.**

In întréga Asia mică, mai cu deosebire în împrejurimile orașelor, călětorii sunt mai în tot-déuna în pericol de a fi atacațĭ de numerósele bande de tâlharĭ, carĭ mișună prin localitate. Turiștii carĭ merg cu drumul de fier la Aidin, pentru a visita ruinele din vecinătate, iau tot-déuna cele mai minuțióase și legitimate precauțiunĭ. De mai bine de douě-ḑecĭ de anĭ, celebru, Karabaș ḑis și Țeastă de fier, a terorisat populațiunea.

El avea în tóte orașele complicĭ, carĭ îl înștiința, când vre-un negustor mare și cu parale pleca în vre-o călětoriă; banditul ataca atuncĭ la sigur și fără cel mai mic sgomot — nicĭ odată nu s'a servit cu arme de foc —; dotat cu o forță erculiană, el sugruma cu cea mai mare ușurință victimele sale. Intr'o ḑi pe la óra 1 după améḑĭ a venit singur de a furat cassa de banĭ a guvernorului din Ak Hissar și cu acéstă ocasiune a sugrumat pe fratele comandantului gendarmilor din localitate.

La urma urmelor, Karabaș a căḑut într'o cursă: înconjurat de vre-o sută de poterașĭ el s'a predat singur și judecata l'a condamnat la spânḑurătóre pe piața publică din Kirgabraci.

Indată după pronunțarea sentinței, esecuțiunea fiind poruncită, calăul Abu-Bechir-Taschin-Agha și ajutórele lui veniră sě ridice pe condamnat și îl transportară la stělp.

Aci se petrecù o scenă cu totul singulară. După obiceiu, capul condamnatului fù învělit într'un fel de glugă, apoi ștreangul care trebuia sě-l sugrume în loc sě fiă aplicat la gât, din greșélă — séu póte din complicitatea vre-unuia din ajutórele calěului, — s'a trecut prin gura condamnatului. După ce se luà scăunelul de sub piciórele banditului, corpul lui se agità puțin în aer, apoi.... devenì imobil. Supliciatul trebuia sě stea spânḑurat până la apusul sórelui, dér medicul militar, voind, din curiositate, se examineze corpul, descoperì imediat șiretlicul.

Călěul și ajutórele lui, carĭ se depărtaseră, furà din nou chiămate și spânḑurară a doua óră pe Karabaș; de rêndul acesta ștreangul a fost așeḑat la locul cuvenit.

*

**Cum se pedepsesc în China?**

Gazetele din China aduc scirea, că acolo în curênd 13 falsificatorĭ de banĭ vor fi decapitațĭ. De aci se vede cât de aspru sunt pedepsițĭ în China falsificatorii de banĭ, ér cei ce pun în circulațiă banĭ falșĭ sunt trimișĭ în țěrĭ străine ca sclavĭ pe viéță. Tot astfel de sórte îl aștéptă și pe proprietarul casei, unde se falsifică banĭ, apoi de asemenea o pățesc: funcționarii, décă aceștia au sciut mai înainte de acel fapt și nu l'au descoperit.

*

**Pavaj de pae.**

Diarele polonese anunță, că un inginer din Varșovia a înaintat autorităților un proect original pentru pavarea (podirea) străḑilor acelui oraș cu „pietri de pae".

Pentru fabricarra acestor „pietri", inginerul a născocit un mijloc deosebit. La fabricare se întrebuințéză orĭ ce fel de pae; ele sunt tăiate, lăsându-li-se o anumită lungime. După aceea se bagă într'un fel de amestec și apoi sě apasă lăsându-li-se o formă cubică.

Fiind-că la treeratul grâului, secarei ověsului, etc. paele se rup, se sfarmă, inventatorul întrebuințéză paele înainte de-a fi treerate. Pentru acest scop, el a făcut o mașine cu care se taie și se adună numai spicele, rěmânênd paiul întreg. Paele se adună, se leagă în snopi micĭ, se înfășură cu sêrmă și se bagă într'un amestec ferbinte cleios.

Snopii sunt lăsațĭ sě stea o bucată de vreme în amestec și apoi se apasă cu o mașină specială dându-li-se o formă cubică. Inventatorul spune, ca pavajul de pae e cu mult mai eftin ca cel de lemn și e tot așa de resistent și de durabil. El e decis ca probă sě paveze cu pae cea mai cercetată stradă din Varșovia.

## Literatură.

Din partea Institutului de Editură *Ralian și Ignat Samitca* din Craiova primim volumul: **Cum iubim**, operă postumă inedită de *Traian Demetrescu*, una din cele mai bune scrierĭ ale regretatului poet. In „*Cum iubim*" sě găsesc o mulțime de fapte din viéța reală și carĭ interesézä în gradul cel mai mare pe cetitorĭ. E de prisos a mai recomanda acest volum, căcĭ talentul regretatului poet este în de ajuns de cunoscut, și suntem sigurĭ, că fiă-care se va grăbi de a-șĭ cumpăra acest volum. Prețul unui exemplar 2 lei 50 banĭ. Se găsesc de vênḑare la tóte librăriile din România.

**Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.**

Starea rîmătorilor a fost la 24 Noemvre de 7126 capete, la 25 Nov. au intrat 192 capete și au eșit 361 capete rěmânênd la 26 Nov. un număr de 6957 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche grea dela —.53 cr. până la —.55 cr marfă ungurésoă tineră grea dela —.— cr., până la —.— cr., de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela —.51 cr. până la — 52 cr.

## Călendarul sěptěmânei.

NOEMVRE. are 30 ḑile. BRUMAR.

| Ḑilele | Călend. Iul. v. | Călend. Gregor. |
|---|---|---|
| Dum. | 17 Păr. Gregoriu ep. | 29 I Adv. Saturn. |
| Lunĭ | 18 S. Plat. și Rom. | 30 Ap. Andrei |
| Marțĭ | 19 S. păr. Av. și Var. | 1 **Dec.** Eigiu |
| Mer. | 20 † C. p. Gr. Dec. | 2 Aurelia |
| Joi | 21 **Intr. în biserică** | 3 Franz. Xaver |
| Vin. | 22 S. apost Filimon | 4 Borbara |
| Sâm. | 23 S. pr. Amfilochiu | 5 Sava |

### Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 25 Noemvre n. 1896.

| Sěmințe | Cualitatea per Hect. | Prețul per 100 chilogr. dela | pănă |
|---|---|---|---|
| Grâu Bănățenesc | 81 | 8.40 | 8.45 |
| Grâu dela Tisa | 81 | 8.45 | 8.50 |
| Grâu de Pesta | 81 | 8.40 | 8.45 |
| Grâu de Alba-regala | 81 | 8.40 | 8.45 |
| Grâu de Bácska | 81 | 8.50 | 8.55 |
| Grâu ung. de nord | 81 | .— | .— |

| Semințe vechĭ orĭ nouě | soiul | Calitatea per Hect. | Prețul per 100 chilgr. dela | pănă |
|---|---|---|---|---|
| Sěcară | | 70—72 | 6 85 | 6.86 |
| Orz | nutreț | 60—62 | 4.10 | 4 45 |
| Orz | de vinars | 62.64 | 5.10 | 5.90 |
| Orz | de bere | 64.66 | 6.50 | 8.— |
| Ověs | | 39.41 | 5.65 | 6.10 |
| Cucuruz | bănăț. | 75 | .— | .— |
| Cucuruz | altŭ soiu | 73 | .— | .— |
| Cucuruz | " | — | .— | .— |
| Hirișcă | " | — | —.— | —.— |

| Productediv. (Prețul pe 100 chilograme.) | Soiul | Cursul dela | pănă |
|---|---|---|---|
| Sem. de trif. | Luțernă ungur. | 45.— | 50.— |
| — | transilvană | —.— | —.— |
| — | bănățénă | —.— | —.— |
| " | roșiă | 36.— | 40.— |
| Oleu de rap. | rafinat dupla | —.— | —.— |
| Oleu de in | | —.— | —.— |
| Uns. de porc | dela Pesta | 56 50 | 57.— |
| " | dela țéră | —.— | —.— |
| Slănină | svântată | 51.75 | 52.25 |
| " | afumată | 57.— | 57.— |
| Sěu | | —.— | —.— |
| Prune | din Bosnia în buțĭ | 15.— | 15.50 |
| " | din Serbia în sacĭ | 14.75 | 15.20 |
| Lictar | slavon nou | 18 — | 18 50 |
| " | bănățenesc | 15.— | 16.50 |
| Nucĭ | din Ungaria | | |
| Gogoșĭ | unguresci | | |
| " | sêrbescĭ | | |
| Miere | brută | —.— | —.— |
| " | galbină strecurată | —.— | —.— |
| Ceară | de Rosenau | —.— | —.— |
| Spirt | brut | —.— | —.— |
| " | Droidiuțe de spirt | —.— | —.— |

### Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Noemvre 1896.

| | |
|---|---|
| Renta ung. de aur 4% . . . . | 122.30 |
| Renta de coróne ung. 4% . . . | 99.10 |
| Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$% . | 122.20 |
| Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$% | 101.— |
| Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis. | 120.30 |
| Bonurĭ rurale ungare 4% . . . | 97.35 |
| Bonurĭ rurale croate-slavone. . . | 97.15 |

---

mai decât la cuptor, îșĭ încălḑi mânile, și cum 'i s'au desghețat, a deslegat sacul și scoțênd câte-va fălii de pâne dete fiă-cărui copil câte-o bucată. Se uità apoi după apă ca sě bea, dér femeia căsii, cum věḑù, îi aduse o căniță de lapte.

Intr'aceea începù sě povestéscă, cum aceștĭ străinĭ au fost atât de bunĭ cu ea, cum au luat'o în sanie cu povara ei cu tot, ceea ce nimenea până acum n'a făcut cu ea. Pe când istorisea acestea 'i se umplù fața de bucuriă. După aceea întrebà pe ómenii casei, décă póte rěmânea și ea până trece viforul ăsta, căcĭ are destulă pâne în sac ca sě-i ajungă pe mai multă vreme. Ai casei îndată se învoiră sě rěmână la ei cât va vrea. Din tóte acestea se vedea bine că bětrâna și cu aceștĭ ómenĭ se ințelegéu de minune. Aceștĭ sěrmanĭ ómenĭ fără nicĭ un încunjur și deadreptul spuseră ca sě rěmână la ei bětrâna, și nu le trecură prin minte sě facă vre-o deosebire séu sě se codéscă! că n'ar fi de tépa lor acea nenorocită femeiă. Sěrăcia și suferințele, ce le înduraseră atât ei cât și baba, îi legară de-odată împreună într'o pretinie nefățărită.

Bărbatul din căscióră spunea că-i pare rěu că n'are un grajd pentru cai, ca sě ne pótă opri peste nópte, căcĭ încolo, deși este mică căscióra ar face rost ca sě fiă loc pentru toțĭ.

I-am mulțămit de bunăvoința acestui bun om și-i spusei îndată, că nu se póte sě rěmânem, orĭ-cum ar fi timpul de rěu, că treburile nóstre ne silesc sě plecăm. Spusei din nou bětrânei sě rěmână aci până va trece viscolul, ér noi o luarăm la drum mai departe.

Era séra târḑiu, când am ajuns în sat. Drumul a fost fórte greu și cu deosebire când am dat de garduri între carĭ se adunase zăpada până 'n vêrful parilor. Pe delăturĭ troene întregĭ, ér prin mijloc, unde zăpada era ceva mai bătucită, mergea sania nóstră cât mergea, până ce caii érășĭ se cufundau până la burtă. Uneorĭ bieții căutau sě se dea la oparte, dér atuncĭ se innemețeau păn' la urechĭ în zăpada móle. Cădeau când într'o parte, când într'alta până ne pomenirăm în zăpadă. Eram cu desěvêrșire desperațĭ și nu sciam ce sfêrșit are sě ia acest bucluc. In cele din urmă, mulțămită cailor noștri sdravenĭ, ajunserăm în pace în sat.

Obosițĭ cum eram și udĭ de zăpadă întrarăm într'o curte. Gazda casei ne primì bucuros, și era speriată când ne-a věḑut în halul în care ne aflam așa târḑiu și pe așa un viscol. Indată luà caii și-i duse în colibă, îi șterse bine, îi îngriji din tóte, le dete fân și-i adăpà, apoi punênd țóle pe ei îi băgà în grajd.

Nu trecù mult și nisce vecinĭ întrară și ei în căscióră, sě vaḑă pe aceștĭ drumețĭ, și sě vorbéscă cu ei, cum e obiceiul prin multe părțĭ. Ne așeḑarăm în jurul unui foc și ne puserăm pe vorbă, așa încât am uitat de viscol, am uitat de vremea rea. Numai chipul bietii bětrâne nu-mĭ mai eșea din cap. Incepui sě istorisesc, cum în calea nóstră, pe viscolul ăsta, am întêlnit o biată babă din sat, obosită și istovită de puterĭ de nu mai putea nicĭ umbla.

„Aia a fost cerșitórea Ana", grăĭ unul din cei de față. „Ea umblă tot la cerșit, ca sě-șĭ hrănéscă peticălósa de fie-sa".

„Da, da, așa este. Déc'ar fi o dreptate în lume n'ar trebui sě-i dea nimenea nimic", începù altul și par'că toțĭ cei de față erau de aceiașĭ părere.

Indată băgai de sémă, că aicĭ la ómenii cu ceva prindere mai bună, mai bogațĭ, biata bětrână n'ar fi fost primită cu atâta dragoste, ca în bordeiul din marginea drumului și de sigur la acest fel de ómenĭ s'a gândit sěrmana de ea, când a ḑis: „e mare deosebire între mine și Dumneavóstră".

Astfel trecù séra și lumea plecà pe la casele lor.

(Va urma).

| | |
|---|---|
| Imprum. ung. cu premii . . . . | 151.80 |
| Losurī pentru reg. Tisei și Segedin. | 137.— |
| Renta de hârtie austr. . . . . | 101.35 |
| Renta de argint austr. . . . . | 101.30 |
| Rente de aur austr. . . . . . | 122.50 |
| Losurī din 1860 . . . . . . | 143.50 |
| Acții de ale Băncei austro-ungară. | 936.— |
| Acții de-ale Băncei ung. de credit. | 402.= |
| Acții de-ale Băncei austr. de credit. | 365.50 |
| Napoleondorī . . . . . . . | 9.54 |
| Mărcī imperiale germane . . . | 58.82 1/2 |
| London vista . . . . . . . | 119.85 |
| Paris vista . . . . . . . . | 47.47 1/2 |
| Rente de coróne austr. 4%. . . | 100.85 |
| Note italiene. . . . . . . . | 45.17 1/2 |

## Bursa de Bucurescī

din 25 Noemvre n. 1896.

| Valorī | Do-bênda. | Scad. cup. | Cu banī gata |
|---|---|---|---|
| Rentă română perpetuă 1875 | 5% | Apr.-Oct. | 100 3/4 |
| Renta amortisabilă . . . . | 5% | „ „ | 99.— |
| „ „ (Impr. 1892 . . . | 5% | Ian.—Iul. | 100.1/2 |
| „ „ din 1893 | 5% | „ „ | 100.1/4 |
| „ „ 1894 int. 6 mil. | 5% | Apr.-Oct. | 95 1/2 |
| „ „ (Impr. de 32. 1/2 mil. | 4% | Ian.-Iulie | 87 7/8 |
| „ „ (Impr. de 50 mil. | 4% | „ „ | 87.7/8 |
| „ „ (Imp. de 274 m. 1890 | 4% | „ „ | 88.1/4 |
| „ „ (Imp. de 45 m. 1891 | 4% | „ „ | 87.7/8 |
| „ „ (Im. de 120 iul. 1894 | 4% | „ „ | 87 3/4 |
| „ „ (Im. de 90 mil. 1896 | 4% | „ „ | 86.7/8 |
| Oblig. de Stat (Conv. rurale). | 6% | Mai-Nov. | 101 3/4 |
| Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300 | 10 | „ „ | 280.— |
| Oblig. comunei Bucurescī 1883 | 5% | Ian.—Iul. | 97.1/4 |
| „ „ „ din 1884 | 5% | Mai-Nov. | —.— |
| „ „ „ din 1888 | 5% | Iun.-Dec. | —.— |
| „ „ „ din 1890 | 5% | Mai-Nov. | 98 1/2 |
| Scrisurī fonciare rurale . . . | 5% | Ian.-Iulie | 93.1/2 |
| „ „ urbane Bucurescī | 6% | „ „ | —.— |
| „ „ „ „ | 5% | „ „ | 94 1/4 |
| „ „ „ Iașī . . | 5% | „ „ | 91.— |
| Oblig. Soc. de basalt artificial | 6% | „ „ | —.— |
| | V. N. | | |
| Banca Rom. ult div. fr. 12.81 | 500 | 150 v. | —.— |
| Banca Nation. ult. div. 86.— | 500 | într. v. | 1875. |
| Banca agricolă . . . . . . | 500 | 150 v. | 228.— |
| Dacia-România ult. div. 35 lei | 200 | într. v. | 454.— |
| Naționala de asig. ult. div. 43 lei | 200 | „ „ | 489.— |
| Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30 | 250 | „ „ | 310.— |
| Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l. | 250 | „ „ | 210.— |
| Soc. Rom. de Hârtie ult. — | 100 | „ „ | —.— |
| „Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei | 100 | „ „ | 110.— |
| Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0 | 200 | „ „ | —.— |
| „ „ „ 2 em. u. d. 0 | 1000 | „ „ | —.— |
| Soc. de fur. militare u. d. 60 lei | 500 | „ „ | —.— |
| „Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 „/“ | 1000 | „ „ | —.— |
| Societ. p. const. de Tramways | 200 | „ „ | —.— |
| 20 francī aur | | | —.— |

## SCOMPTURĪ:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Banca naț. a Rom. | 5% | Paris . . . . | 2% |
| Avansurī pe efecte | 6% | Petersburg . . | 4 1/2% |
| Casa de Depunerī | 5 1/2 | Berlin . . . . | 5% |
| Londra . . . . | 5 1/2 | Belgia . . . . | 3% |
| Viena . . . . . | 4.— | Elveția . . . . | 4 1/2 |

## Cursul pieței Brașov.

Din 28 Noemvre 1896.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote rom. | Cump. | 9.46 | Vênd. | 9.50 |
| Argint român. | Cump. | 9.43 | Vênd. | 9.46 |
| Napoleon-d'orī | Cump. | 9.50 | Vênd. | 9.54 |
| Galbenī | Cump. | 5.61 | Vênd. | 5.64 |
| Ruble rusescī | Cump. | 126.— | Vênd. | —.— |
| Mărcī germane | Cump. | —.— | Vênd. | —.— |
| Lire turcescī | Cump. | —.— | Vênd. | —.— |
| Scris. fonc. Albina 5% | 100.75 | | Vênd. | 101.75 |

## Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 27 Noemvre st. n. 1896.

| Mĕsura séu greutatea | Calitatea. | Valuta austr. fl. | cr. |
|---|---|---|---|
| 1 H. L. | Grâul cel mai frumos | 5 | 50 |
| „ | Grâu mijlociu . . | 5 | 20 |
| „ | Grâu mai slab . . | 5 | — |
| „ | Grâu mestecat . . | 3 | 80 |
| „ | Sĕcară frumósă . . | 3 | 70 |
| „ | Sĕcară mijlocià . . | 3 | 60 |
| „ | Orz frumos . . . | 3 | 30 |
| „ | Orz mijlociu . . . | 3 | 10 |
| „ | Ovĕs frumos . . . | 2 | 40 |
| „ | Ovĕs mijlociu . . | 2 | 10 |
| „ | Cucuruz . . . . | 3 | 60 |
| „ | Mălaiu . . . . . | 4 | — |
| „ | Mazăre . . . . . | 6 | 50 |
| „ | Linte . . . . . | 12 | 50 |
| „ | Fasole . . . . . | 6 | — |
| „ | Sĕmênță de in . . | 8 | — |
| „ | Sĕmênță de cânepă . | 5 | — |
| „ | Cartofī . . . . . | — | 75 |
| „ | Măzĕriche . . . . | — | — |
| 1 kilă | Carne de vită . . . | — | 44 |
| „ | Carne de porc . . . | — | 48 |
| „ | Carne de berbece . . | — | 26 |
| 100 kil. | Sĕu de vită próspĕt | 21 | — |
| „ | Sĕu de vită topit | 32 | — |

## Cursul losurilor private

din 25 Noemvre 1896

| | cump. | vinde. |
|---|---|---|
| Basilica . . . | 6.70 | 7.20 |
| Credit . . . . | 198.75 | 199.75 |
| Clary 40 fl. m. c. . . | 57.— | 58.— |
| Navig. pe Dunăre . . | 140.— | 144.— |
| Insbruck . . . . | 27.25 | 28.25 |
| Krakau . . . . | 28.— | 28.80 |
| Laibach . . . . | 22.75 | 23.50 |
| Buda . . . . | 58.50 | 59.50 |
| Palffy . . . . | 57.75 | 58.— |
| Crucea roșie austr. . | 18.— | 18.60 |
| dto ung. . . | 10.— | 10.60 |
| dto ital. . . | —.— | —.— |
| Rudolf . . . . | 22.— | 24.— |
| Salm . . . . | 69.75 | 70.75 |
| Salzburg . . . . | 26.75 | 27.75 |
| St. Genois . . . | 71.— | 72.— |
| Stanislau . . . . | 43.— | 45.— |
| Trieitine 4 1/2% 100 m. c. | 146.— | 150.— |
| dto 4% 50 . | 69.— | 73.— |
| Waldstein . . . | 60.— | 62.— |
| dto de 10 francī | —.— | —.— |
| Banca h. ung. 4% | 121.50 | 122.50 |

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**





## PUBLICAȚIUNE.

Din partea subscrisei primării comunale sĕ aduce la cunoscința publică, că Comuna mare **Turcheș** (**Săcele**) **vinde** pe calea licitațiunei publice și de oferte o parte din pădurea așa numită Száros-Tömös conform planului de pădurit aprobat. Anume:

5560 trupine brad, carī fac 8278 metri cubicī. 696 trupine brad molitv, carī fac 1358 metri cubicī. 1440 trupine de fag, 3763 metri cubicī. Total 7696 trupine, carī împreună fac 13394 metri cubicī. Bradul este prețuit cu 4063 fl. 50 cr., molitvul cu 475 fl. 50 cr., fagul cu 564 fl. 40 cr. Cu totul 5103 fl. 40 cr.

Prețul de strigare se fixézā cu 5103 fl. 40 cr., care se va plăti în două rate, anume: la subscrierea contractului jumĕtate, ér cealaltă jumĕtate se va plăti când pădurea va fi de jumĕtate tăiată.

Ofertele provĕḑute cu timbru de 50 cr. și 10% din prețul de strigare ca vadiu sunt a se înainta subscrisei primării comunale pánă la începerea licitațiunei verbale, care se va ține în 10 Decemvre st. n. 1896 la 11 óre a. m. la fața locului în Száros-Tömös.

Reflectanții sunt rugațī a scrie clar în oferte, atât în cifre, cât și în litere prețul oferit de fiă-care metru cubic.

Se observă, că sus numita pădure se află în depărtare de 1/2 óră dela stațiunea căii ferate Timiș.

Condițiunile de licitațiune și de esploatare se pot vedé în órele oficióse la primăria comunală din Turcheș.

Turcheș, 8 (20) Nov. 1896.

Primăria comunei Turcheș.

**Giro Szász András.** primar. (2—2.) **Domokos István.** notar.



## Versul lui Bunăparte.

Ticălosul *Bonaparte*
Stând într'un loc de departe
In marea apusului
In preajma pismașului.
Când a fost el sĕ pornéscă
La Elena sĕ robéscă
Ochii 'n sus a ridicat
Spre Francia-a căutat
Din inimă-a suspinat
Și din gură-a cuvêntat:
Sĕ traescī, țeră iubită,
In vecī sĕ fi ferícită,
Că eu nu te-oiŭ mai vedea
Dóră în viéța mea!
Sĕ traescī, țeră frumósă,
Din tótă lumea alésă
Vrednică sĕ-mpĕrățescī
Lumea sĕ-o stăpânescī!
Paris, tron împĕrătesc
Eu acum te părăsesc,
Fontine casa mea
De-acum nu te-oi mai vedea,
*Leon, Schalon Schantilon,*
Fugițī, că vine *Velincton*
Și *Blücher* cu tunurī marī
Zdrobind ziduri cât de tarī.
Voi, prietinii mei iubițī
Fugițī de vrețī sĕ trăițī,
Că *Alexandru*-împĕrat
Incă v'a încungiurat,
Cu Cazacī și cu Muscanī
Vestițī acum de mulțī anī.
*Schwarzenberg* cu óste mare
Incă vĕ 'mpresóră tare,
Care precum eu gândesc
Acum la Paris sosesc.
O, surorī și frații mei,
Unde vor fi acum ei?
Letiția maica mea
Jalnică va fi și ea.
Ludovica 'mpĕrătésă
Cea vĕduvă și rĕmasă
Cu fiiul meu cel iubit
Care eu l'am părăsit,
Aș vré odată sĕ-l vĕd
Batĕr numai sĕ mĕ 'ncred,
Că mai trăesce în lume
Măcar jalnic fără nume.
Venițī sĕ vĕ povestesc
In ce cale grea pornesc:
Elena-i la miédă-ḑi
Și-n viĕță voiŭ robi,
Elena e stan de pétră
In mare încungiurată,
De unde nu se mai vede,
Nicī pămênt, nicī iarbă verde,
Fără marea cea mai lată
Apă de mare sărată.
O noroc amăgitor
Că n'ai fost stăpânitor.
Din Europa cea mare
In care 'mpĕrățiam tare,
Eată-mĕ la ce-am sosit
In ce loc am săluit!
Eu Troiții n'am credut,
Dér Troița m'a bătut
De trei laturī m'a bătut
Cu tóte câte-am avut
La Vatĕrna mai pe scut (?)
Am perdut
Óstea mea a înghețat
Și la lipsă m'au prădat.
Angliuș dreptate sfântă
Fă și mie vr'o isbândă,
Că sunt cap încoronat
Și de tine fu rugat,
Ingrópă-mĕ 'n țĕra ta
Nu mĕ tare depărta,
Nu mĕ da așa departe
Că eu sunt Bunăparte.

(Dintr'un vechiu manuscris aflat la Gledin). I. P. R.

## Avis!

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reînoi și când dela 1-ma și 15 a fiă-căreĭ lunĭ.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa ămurit și sĕ arate și posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“



Tipografia A. Muresianu, Brașov.